

Handreiking handelingsperspectief alleenverdienersproblematiek

Wegwijzer voor de uitvoering

Voorwoord

Een samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen pakt voor een groep inwoners nadelig uit, waardoor zij toeslagen mislopen. Als gevolg hiervan hebben zij een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met een volledige bijstandsuitkering en ligt dit inkomen onder het bestaansminimum (de op de leefsituatie van toepassing zijnde bijstandsnorm plus maximale toeslagen).

Naar aanleiding van een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2022 heeft de overheid opnieuw gezocht naar een structurele oplossing. In afwachting van de structurele oplossing moet deze groep huishoudens zo spoedig mogelijk geholpen worden, zodat ook zij van een inkomen op ten minste het bestaansminimum kunnen leven. Daarom is de gemeenten gevraagd deze groep nu al te ondersteunen. De ondersteuning die op dit moment mogelijk is, is uiteengezet in een handelingsperspectief.

Het handelingsperspectief – bedoeld als voorlopige oplossing - geeft richting, maar vereist veel kennis en inzet van de gemeentelijke uitvoering. Om gemeenten hierin bij te staan heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deze 'Handreiking handelingsperspectief alleenverdienersproblematiek' laten opstellen. In deze handreiking worden de verschillende mogelijkheden in beleid en uitvoering uiteengezet.

De handreiking biedt achtergrondinformatie, handvatten en inspiratie voor beleidskeuzes en de praktische uitvoering ervan. Deze tweede versie van de handreiking van september 2024 is de informatie geactualiseerd en aangevuld.

In de bijlagen in deze handreiking is een aantal modelbrieven, -beschikkingen en een voorlichtingstekst opgenomen.

Deze handreiking is samengesteld door Stimulansz, in opdracht van en in samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), en in samenwerking met Ministerie van Financiën, Dienst Toeslagen, Belastingdienst, VNG, Divosa, LOSR, de LCR en de gemeenten Nijmegen, Alphen aan den Rijn, Rotterdam en Amsterdam.

Inhoud

Voorwoord	2
1 Inleiding	5
2 Alleenverdienersproblematiek	7
2.1 Handelingsperspectief en ontwikkeling in doelgroep	7
2.2 Uitspraak en gevolgen	7
2.3 Bijzondere bijstand	8
2.4 Afbakening doelgroep en handelingsperspectief	8
2.5 Gegevens en lijst met alleenverdienende huishoudens	10
2.6 Middelen handelingsperspectief	11
2.7 Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek 2025-2027	12
3 Stappenplan aanpak beleid en uitvoering	14
4 Identificatie betrokken huishoudens	16
4.1 Kenmerken betrokken huishoudens	16
4.2 Partners voor verschillende regelingen	18
4.3 Mogelijkheden opsporen betrokken huishoudens	19
4.4 Filteren gegevens uit backofficesysteem en lijsten Rijk	20
4.5 De doelgroep actief benaderen	21
4.6 Contact met de doelgroep	22
4.7 Volgorde van behandelen alleenverdieners	24
4.8 Aanpak compensatie	25
4.9 Taakverdeling	25
4.10 Maatwerk	27
4.11 Proactieve houding bij financiële problemen	28
4.12 Bevoegdheden en privacy	29
4.13 Bekendheid geven aan problematiek	30
5 Berekening van het verschil	31
5.1 Stappenplan uitvoering	31
5.2 Hoe toeslagen in het algemeen werken	34
5.3 Compensatie voor de terugvordering over 2022 vaststellen	39
5.4 Gegevens uitvragen	40
5.5 Vaststellen van het verschil	42
6 Juridische aandachtspunten	49
6.1 Formulering bij toekennen bijzondere bijstand	49
6.2 Gewone verplichtingen bijzondere bijstand	49
6.3 Aanvraag compensatie over jaren vóór het handelingsperspectief	50

6.4 Verhuizing naar een andere gemeente	50
6.5 Compensatie bij beslag	50
Bijlage 1: Toeslagen en afbouw heffingskortingen	51
Het systeem van toeslagen	51
Afbouw algemene heffingskorting	52
Bijlage 2: Publicaties in verband met de alleenverdienersproblematiek	54
Bijlage 3: Modelteksten	55
Modeltekst 1: Alleenverdieners, mogelijk recht op aanvulling inkomen	56
Brief 2: Mededeling mogelijk recht aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep aanvullende bijstand)	57
Brief 3: Informatie over mogelijk recht op aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep lijst en geen uitkering gemeente)	59
Modeltekst 4: Antwoordkaart om contact op te nemen	61
Beschikking 5: Toekenning periodieke bijzondere bijstand als aanvulling op huur en zorgpremie	62
Beschikking 6: Toekenning eenmalig bijzondere bijstand voor vergoeding van de terugvordering toeslagen en compensatie tekort	64
Colofon	66

1 Inleiding

In 2016 werd bekend dat een samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen voor een groep alleenverdienershuishoudens nadelig uitpakt, waardoor zij toeslagen mislopen. Als gevolg hiervan hebben zij een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met een volledige bijstandsuitkering en ligt dit inkomen onder dit bestaansminimum (bijstandsnorm en maximale toeslagen).

Op 27 september 2022 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dat de gemeente een echtpaar met terugwerkende kracht compensatie moest geven voor het niet-ontvangen van de maximale toeslagen.¹ Het echtpaar was in beroep gegaan nadat de gemeente de aanvraag van (bijzondere) bijstand hiervoor had afgewezen. Naar aanleiding van deze uitspraak wordt gezocht naar een oplossing voor deze alleenverdienersproblematiek. Die oplossing is op Prinsjesdag 2023 aangekondigd.² Vanaf 2028 wordt het probleem opgelost via de inkomstenbelasting. Voor 2025 tot en met 2027 wil het kabinet een tijdelijke regeling invoeren.

Voor beide oplossingen is aanpassing van wetgeving nodig, en die kost tijd. De getroffen huishoudens moeten echter op korte termijn al zo goed mogelijk worden geholpen, de Tweede Kamer heeft hiertoe ook opgeroepen.³

Een snelle mogelijkheid tot compensatie is de individuele bijzondere bijstand. Hiermee kan tot invoering van de tussentijdse regeling al financiële steun worden geboden. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft in april 2023 daarom een handelingsperspectief voor gemeenten beschreven.⁴ Hierin staat dat gemeenten alleenverdienende huishoudens in twee gevallen tegemoet kunnen komen. Niet met algemene, maar met bijzondere bijstand:

- 1 voor echtparen⁵ (hierna ook 'huishoudens') van wie de toeslagen over 2023 en 2024 ten gevolge van deze problematiek lager zijn vastgesteld dan bij echtparen in een vergelijkbare leefsituatie met een volledige bijstandsuitkering; en
- 2 voor echtparen die een terugvordering van zorg- en/of huurtoeslag hebben gekregen over 2022 en/of over 2023 die te wijten is aan deze problematiek, of een betaalregeling hebben die daaruit voortkomt.

In deze handreiking worden deze twee mogelijkheden beschreven.

In afwachting van de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek, die naar verwachting per 1 januari 2025 in zal gaan, is de inhoud van deze handreiking ook toepasbaar op heel 2024.^{6,7}

De handreiking is bijgewerkt tot en met medio september 2024.

Wat komt aan bod?

Deze handreiking beschrijft de oorzaken en achtergrond van de alleenverdienersproblematiek. Zij biedt hierbij twee stappenplannen. Het eerste gaat over de aanpak van de problematiek. Het tweede over het bepalen van het recht op compensatie. In de hoofdstukken wordt ingegaan op de volgende onderdelen:

- **Hoofdstuk 2** beschrijft wat de alleenverdienersproblematiek precies is, wie tot de getroffen huishoudens kunnen behoren en hoe en waarmee deze huishoudens nu geholpen kunnen worden. Mogelijke

¹ CRvB 27 september 2022, [ECLI:NL:CRVB:2022:1952](#)

² Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 19 september 2023, 2023-0000520321

³ De motie Palland c.s. ([Structuur van de uitvoering werk en inkomen \(SUWI\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)) en de motie Warmerdam c.s. ([Structuur van de uitvoering werk en inkomen \(SUWI\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)).

⁴ Gemeentenieuws van SZW 2023-1, onderwerp 5, zie [Gemeentenieuws van SZW 2023-1 | Actueel | Rijksoverheid.nl](#)

⁵ Met de term 'echtparen' bedoelen we gehuwden en samenwonenden volgens de Participatiewet die ook fiscaal en toeslagpartner zijn. Zie tabel in [§ 4.2 'Partners voor verschillende regelingen'](#).

⁶ Gemeentenieuws van SZW 2024-1, onderwerp 2, zie [Gemeentenieuws van SZW 2024-1 | Actueel | Rijksoverheid.nl](#)

⁷ Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 24 juni 2024, 2024-0000181522

oplossingen voor de toekomst zijn kort beschreven, maar hierop wordt in deze handreiking niet verder ingegaan.

- **Hoofdstuk 3** geeft een (voorbeeld)stappenplan met stappen die de gemeente kan zetten om het handelingsperspectief uit te voeren. Waar moet de gemeente zoal aan denken en waar beslissingen over nemen? Wat moet er geregeld worden bij de uitvoering van dit traject? De hoofdstukken hierna geven een uitwerking van verschillende stappen uit dit stappenplan.
- **Hoofdstuk 4** biedt een overzicht van de kenmerken van de verschillende doelgroepen alleenverdieners die met deze problematiek te maken kunnen hebben. Waaraan kan de gemeente de getroffen huishoudens herkennen? Ook geeft dit hoofdstuk een overzicht van het begrip partner in de Participatiewet, voor de toeslagen en bij belastingaangifte.
- **Hoofdstuk 5** beschrijft de beleidsmatige opties; op welke manieren kan de gemeente de huishoudens uit de doelgroep vinden en benaderen? Aan welke taakverdeling en werkwijze kan de gemeente denken? Welke bevoegdheden heeft de gemeente en hoe zit het met gegevensbescherming en de AVG?
- **Hoofdstuk 6** start met een stappenplan om een eventueel tekort aan toeslagen vast te stellen en zet uiteen hoe berekend kan worden welk bedrag de getroffen huishoudens te kort komen. Het gaat hierbij om het verschil tussen ontvangen en maximale toeslagen. Welke gegevens zijn hiervoor nodig? In dit hoofdstuk staan ook voorbeelden.
- **In hoofdstuk 7** wordt uitgelegd waarom het bij de alleenverdienersproblematiek van belang is bij toekenning van de bijzondere bijstand de specifieke kosten te benoemen, en wat de gemeente moet doen bij een aanvraag van compensatie over de jaren van vóór het handelingsperspectief.
- **In bijlage 1** staat een beknopte uitleg over de samenloop van de toeslagen en de afbouw van de algemene heffingskorting (AHK) minstverdienende partner, als achtergrondinformatie over hoe de problematiek is ontstaan.
- **Bijlage 2** biedt een serie modelteksten: een voorbeeldtekst voor website of folder en een aantal modelbrieven en -beschikkingen.

2 Alleenverdienersproblematiek

De directe aanleiding voor het handelingsperspectief dat in deze handreiking wordt beschreven is een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) en verschillende Kamervragen hierover.

In dit hoofdstuk worden het handelingsperspectief en de uitspraak beschreven en uiteengezet hoe de problematiek wordt veroorzaakt. Daarna wordt de afbakening van deze handreiking binnen de problematiek beschreven.

2.1 Handelingsperspectief en ontwikkeling in doelgroep

In Gemeentenieuws SZW 2023-1 werd naar aanleiding van de uitspraak van de CRvB een handelingsperspectief gegeven.^{8 9} Hierin staat dat gemeenten alleenverdienershuishoudens tegemoet kunnen komen als het gaat om:

- 1 echtparen¹⁰ van wie de toeslagen over 2023 ten gevolge van deze problematiek lager zijn vastgesteld dan bij echtparen in een vergelijkbare leefsituatie met een volledige bijstandsuitkering; en
- 2 echtparen die in 2023 een terugvordering van zorg- en/of huurtoeslag over 2022 hebben gekregen die te wijten is aan deze problematiek, of een betaalregeling hebben die daaruit voortkomt.

Door voortschrijdend inzicht is gebleken dat de doelgroep breder is dan in eerste instantie in het handelingsperspectief werd omschreven. Het uitgangspunt is nu geworden 'huishoudens die als gevolg van deze problematiek (inclusief toeslagen) een lager besteedbaar inkomen hebben dan wanneer zij alleen een bijstandsuitkering voor gehuwden zouden ontvangen'. Een uitvoerige beschrijving van de doelgroep met al haar kenmerken staat in [§ 4.1 'Kenmerken betrokken huishoudens'](#).

2.2 Uitspraak en gevolgen

Op 27 september 2022 deed de CRvB een uitspraak in een zaak waarin een (echt)paar een inkomen onder de bijstandsnorm had en aanvullende bijstand ontving.¹¹ Betrokkenen hadden de gemeente gevraagd om bijzondere bijstand, omdat zij na een terugvordering over 2015 en 2016 met hun inkomen onder het bestaansminimum uitkwamen. Zij vroegen compensatie voor het missen van een stukje huur- en zorgtoeslag en kindgebonden budget. Wanneer zij – in plaats van de combinatie arbeidsongeschiktheidsuitkering en bijstand - alleen een bijstandsuitkering zouden ontvangen, hadden zij recht gehad op het volledige bedrag aan toeslagen en daarmee een hoger besteedbaar inkomen.

De CRvB stelt hierover dat het 'in strijd is met het stelsel en de ratio van de Participatiewet, dat niet iedere rechthebbende beschikt over een inkomen op het bestaansminimum en kan voorzien in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan'.

Deze uitspraak heeft betrekking op een individuele zaak. Het is echter te verwachten dat andere huishoudens in een vergelijkbare situatie ook voor compensatie in aanmerking komen. Allereerst moet voorkomen worden dat huishoudens moeten leven van een inkomen onder het bestaansminimum. Daarnaast is het onwenselijk dat mensen via de rechter compensatie moeten halen. Dat heeft de Tweede Kamer bevestigd met de motie Palland c.s.¹². Om de getroffen huishoudens direct in 2023 te kunnen ondersteunen, beschreef het ministerie van SZW het handelingsperspectief.

⁸ CRvB 27 september 2022, [ECLI:NL:CRVB:2022:1952](#)

⁹ [Gemeentenieuws van SZW 2023-1](#), onderwerp 5.

¹⁰ Met de term 'echtpaar' bedoelen wij gehuwden en samenwonenden volgens de Participatiewet die ook fiscaal en toeslagpartner zijn. Zie tabel in [§ 4.2 'Partners voor verschillende regelingen'](#).

¹¹ CRvB 27 september 2022, [ECLI:NL:CRVB:2022:1952](#)

¹² De motie Palland c.s. ([Structuur van de uitvoering werk en inkomen \(SUWI\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#))

2.3 Bijzondere bijstand

De CRvB stelt vast dat de aanvullende inkomensondersteuning voor de gemiste toeslagen in de vorm van algemene bijstand zou moeten plaatsvinden. Volgens de CRvB is dit het geëigende instrument, omdat algemene bijstand is bedoeld om te voorzien in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Het is echter niet mogelijk om algemene bijstand te verstrekken zonder dat dit bij brutering daarvan fiscale gevolgen heeft voor de inwoner. Dit zou kunnen leiden tot opnieuw een verlaging van het bedrag aan toeslagen. Dit kan de gemeente weer compenseren door meer algemene bijstand te verstrekken en zo ontstaat een lus. Dit brengt veel onzekerheid voor de inwoners met zich mee en is arbeidsintensief voor de gemeente.

Bij bijzondere bijstand speelt dit probleem niet, want bijzondere bijstand kan, als deze gekoppeld wordt aan specifieke kosten, onbelast worden verstrekt. Hierdoor telt de bijzondere bijstand niet mee voor het toetsingsinkomen van de ontvanger en heeft deze geen gevolgen voor de hoogte van ontvangen toeslagen in dat jaar.

In de situatie waarin alleenverdienershuishoudens onder het bestaansminimum uitkomen, is er sprake van 'een reeds jarenlang bestaande samenloop van overheidsregelingen en fiscaliteit, die voor bepaalde categorieën tot een niet voorziene benadeling heeft geleid'¹³. Deze situatie wordt aangemerkt als bijzondere omstandigheid voor de individuele bijzondere bijstand zoals bedoeld in artikel 35, eerste lid van de Participatiewet. Daarom is in het handelingsperspectief gekozen voor compensatie via de individuele bijzondere bijstand.

Zie voor specifieke onderwerpen betreffende de bijzondere bijstand ook [§ 6.1](#) en verder.

2.4 Afbakening doelgroep en handelingsperspectief

Deze handreiking ziet alleen op de specifieke samenloop van uitkeringen en fiscaliteit, waardoor alleenverdienershuishoudens minder toeslagen ontvangen dan wenselijk is. Deze samenloop wordt veroorzaakt door de asynchrone afbouw van de verzilverbare algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner in de inkomstenbelasting en van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon (de bijstandsnorm). Voor een toelichting op deze samenloop, zie [bijlage 1](#).

Om voor compensatie van de lagere toeslagen in aanmerking te kunnen komen, moet het tekort zijn ontstaan in 2023 of 2024. Het kan ook gaan om een terugvordering in 2023 en/of 2024 over de jaren 2022 en/of 2023. Voor een tekort over het toeslagjaar 2024 kan ook in 2025 nog gecompenseerd worden. Dat er niet voor eerdere jaren een compensatie kan worden toegekend, heeft te maken met het feit dat bijzondere bijstand maar voor een beperkte periode met terugwerkende kracht kan worden toegekend.

Dat betekent dat in deze handreiking **niet** wordt ingegaan op:

- de problematiek bij alleenverdienershuishoudens vóór 2022. Het probleem speelt al sinds 2009. Ook in de jaren 2009 tot 2022 kunnen alleenverdienershuishoudens met een aanvullende bijstandsuitkering onder het bestaansminimum uitgekomen zijn. Over deze periode heeft het kabinet nog geen besluit genomen; de prioriteit ligt bij het willen voorkomen dat mensen op dit moment nog langer onder het bestaansminimum leven.
- de problematiek bij alleenverdienershuishoudens na 2024. Vanaf 2025 moet de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (2025-2027) gaan gelden. Deze treedt naar verwachting per 1 januari 2025 in werking. Voor deze regeling is aanpassing van de Participatiewet nodig. Vanaf 2028 komt er de fiscale oplossing via de inkomstenbelasting; en op
- dezelfde of andere groepen huishoudens die mogelijk ook te maken hebben met een inkomen onder het bestaansminimum:

¹³ [Gemeentenieuws van SZW 2023-1](#), onderwerp 5.

- Door samenloop van inkomens is het mogelijk dat er na de aangifte blijkt dat er te weinig loonheffing is afgedragen. Als inwoners de naheffing zelf moeten betalen, komen zij onder het voor hen geldende bijstandsniveau uit.
- Er zijn allerlei (minima-)regelingen die gelden voor huishoudens met een minimuminkomen of een inkomen op 110, 120 of 130% daarvan. Voor regelingen waarbij naar het bruto-inkomen wordt gekeken, kan de groep alleenverdieners mogelijk niet in aanmerking komen, ook al zitten ze netto op of onder deze inkomensgrens. Denk bijvoorbeeld aan de huurverlaging voor lage inkomens in 2023. Voor huishoudens met 2 of meer personen geldt voor de huurverlaging een inkomensgrens van € 30.270 bruto, terwijl de doelgroep voor deze handreiking met verlies van toeslagen doorloopt tot ongeveer € 44.000 in 2023 (€ 48.000 in 2024).

Algemene bijstand als aanvulling op het inkomen

In deze handreiking wordt een aantal keer vermeld dat een deel van de doelgroep mogelijk recht heeft op een aanvulling op het inkomen vanuit de Participatiewet of de IOAW of IOAZ. Dit is van toepassing als blijkt dat het echtpaar met het totaal aan netto inkomsten onder de bijstandsnorm blijft.

Houd er wel rekening mee dat door het verstrekken van algemene bijstand het bruto-inkomen van het echtpaar stijgt. Dat heeft zeer waarschijnlijk weer gevolgen voor de hoogte van de toeslagen. In dergelijke gevallen is het goed om eerst aanvullende algemene bijstand te verstrekken, het geschatte toetsingsinkomen voor toeslagen aan te passen en daarna pas vast te stellen welke compensatie dit huishouden nodig heeft.

Let op:

Als je aanvullende bijstand verstrekt, stijgt het bruto-inkomen van het huishouden. Het kan zijn dat de toeslagen daardoor (nog) lager worden.

Huur- en zorgtoeslag 2023 en 2024

Bij het echtpaar in de uitspraak van de CRvB (zie [§ 2.1 'Uitspraak en gevolgen'](#)) was ook sprake van compensatie voor het niet-ontvangen van het maximale kindgebonden budget. Tussen 2020 en 2024 lag het afbouwpunt van het kindgebonden budget dermate hoog, dat dit niet meer onder de samenloop valt en geen deel meer is van deze problematiek. Daarom wordt in deze handreiking en in het handelingsperspectief voor 2023 en 2024 alleen ingegaan op de berekening en hoogte van de huur- en zorgtoeslag en de compensatie voor het niet-ontvangen deel hiervan.

Kindgebonden budget 2024 (uitzonderlijk)

Huishoudens kunnen in 2024 ook onder het bestaansminimum komen doordat zij als gevolg van de alleenverdienersproblematiek minder kindgebonden budget ontvangen. Dit betreft uitzonderlijke gevallen en het gaat alleen om het jaar 2024. Voor partners is in 2024 namelijk het drempelinkomen verlaagd, zodat zij voor het kindgebonden budget eerder in de afbouw daarvan terechtkomen. Waar de drempel in 2023 nog € 43.397 was, is die in 2024 € 35.849. Hierdoor bestaat een theoretische mogelijkheid dat een huishouden ook kindgebonden budget misloopt. Het gaat om uitzonderlijke gevallen, want het gezamenlijk toetsingsinkomen moet boven € 35.849 liggen. In veruit de meeste gevallen ligt het bruto-inkomen van alleenverdieners met de problematiek in 2024 onder circa € 30.500 (circa € 34.000 voor privaat verzekerden). Dit is het bruto-inkomen waarbij de meestverdienende partner al het inkomen ontvangt en het netto-inkomen op het sociaal minimum ligt. Bij een inkomen voor 2024 onder € 35.849 hoeft het kindgebonden budget dus niet in het onderzoek betrokken te worden.

Kinderopvangtoeslag (uitzonderlijk)

In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat de alleenverdienersproblematiek ook misgelopen kinderopvangtoeslag betreft. Hierbij moet gekeken worden of het huishouden wel aan alle voorwaarden voldoet om recht op kinderopvangtoeslag te hebben. Zeker als de partners geen inkomsten uit werk hebben, dan is er alleen recht als beide partners in één van de uitzonderingssituaties verkeren.¹⁴

Er mag worden aangenomen dat een huishouden dat kinderopvangtoeslag ontvangt of ontving op basis van de voor die betreffende periode geldende situatie mogelijk kinderopvangtoeslag is misgelopen als:

- het huishouden alleen inkomen uit uitkeringen ontvangt en beide partners in een erkende uitzonderingssituatie zitten voor de kinderopvangtoeslag; of
- het huishouden inkomen heeft uit aanvullende bijstand en uit werk. Voor de maanden dat er inkomen uit werk is, geldt een recht op kinderopvangtoeslag.

Is één van bovenstaande gevallen van toepassing, dan kan kinderopvangtoeslag ook in het onderzoek worden betrokken. Zie verder [Kinderopvangtoeslag](#).

2.5 Gegevens en lijst met alleenverdienende huishoudens

Gemeenten kunnen direct aan de slag met een deel van de doelgroep. Dit zijn de huishoudens met aanvullende algemene bijstand, IOAW of IOAZ. Deze groep kan uit het backofficesysteem gefilterd worden. Om ook dat deel van de doelgroep te kunnen achterhalen dat de gemeente niet via haar systeem kan vaststellen, heeft het Rijk in juli 2024 eenmalig lijsten met Burgerservicenummers van potentiële alleenverdienende huishoudens beschikbaar gesteld. De lijsten zijn per gemeente aangeboden via het Inlichtingenbureau. Om deze lijsten te ontvangen, konden gemeenten zich tot 30 juni 2024 aanmelden bij het Inlichtingenbureau.^{15 16}

De lijsten zijn tot stand gekomen met medewerking van en in overleg met het ministerie van SZW, de Belastingdienst, Dienst Toeslagen, het Inlichtingenbureau en de VNG. De Belastingdienst waarschuwt dat er geen garantie kan worden gegeven voor de juistheid en volledigheid van de geleverde gegevens. Er kunnen huishoudens op de lijst staan die niet (meer) in aanmerking komen. Omgekeerd kunnen er ook huishoudens wel in aanmerking komen, maar niet op de lijst staan. De lijst moet daarom slechts gezien worden als een hulpmiddel bij het vinden van mogelijk getroffen huishoudens.

De Belastingdienst heeft een aantal richtlijnen opgesteld voor het gebruik van de lijst:

- De lijst kent beperkingen en is daarom slechts een hulpmiddel bij het in kaart brengen van de te compenseren doelgroep.
- De lijst is geen basis voor het verstrekken van compensatie, het is enkel de basis voor het informeren van huishoudens die mogelijk recht hebben op compensatie.
- Om dubbelingen te voorkomen kunnen gemeenten de lijst eerst vergelijken met de doelgroep die de gemeente zelf al inzichtelijk heeft gemaakt. Daarnaast kan de gemeente een lichte toets doen aan de hand van gegevens in BRP en Suwinet om huishoudens gericht te benaderen.
- Als de gemeente huishoudens van de lijst gaat aanschrijven, moet worden toegelicht dat men mogelijk recht op compensatie heeft. Maar dat men hiervoor bewijsstukken aan de gemeente moet verstrekken, zodat de gemeente kan bepalen of er recht op compensatie is en hoe hoog die compensatie moet zijn.

Grondslag voor proactieve dienstverlening

Voor proactieve dienstverlening kent de Participatiewet geen expliciete wettelijke grondslag. Wel bestaat er een toereikende grondslag voor de gegevensverstrekking door de Belastingdienst aan de gemeente voor de

¹⁴ Relevante uitzonderingssituaties zijn: het volgen van een traject naar werk, een opleiding of een [verplichte](#) inburgeringscursus, of bij ziekte, zwangerschap of detentie. Op iedere partner moet een van de situaties van toepassing zijn. Zie [Kan ik kinderopvangtoeslag krijgen als ik niet werk? \(belastingdienst.nl\)](#)

¹⁵ Gemeentenieuws van SZW 2024-3, onderwerp 1, zie [Gemeentenieuws van SZW 2024-3](#) | Actueel | Rijksoverheid.nl

¹⁶ Gemeentenieuws van SZW 2024-4, onderwerp 1, zie [Gemeentenieuws van SZW 2024-4](#) | Actueel | Rijksoverheid.nl

uitvoering van de Participatiewet, met inbegrip van de individuele bijzondere bijstand. Die volgt uit de artikelen 35 en 64 van de Participatiewet. Volgens de Voortgangsbrief alleenverdienersproblematiek¹⁷ is het vervolgens proactief benaderen van de doelgroep een verenigbare verdere verwerking van deze ontvangen gegevens. Daarmee is deze proactieve benadering toegestaan op grond van artikel 6, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

De alleenverdienersproblematiek is te ingewikkeld om van inwoners te verwachten dat zij zelf kunnen toetsen of zij worden geraakt door de alleenverdienersproblematiek en vervolgens op eigen initiatief een aanvraag indienen bij de gemeente. Voor een goede uitvoering van artikel 35 van de Participatiewet is het nodig dat de gemeente alleenverdieners proactief benadert en hen wijst op de individuele bijzondere bijstand. Voor het raadplegen van gegevens voor een lichte toets op de lijsten speelt ook de tijdelijke aard van de maatregel een rol: naar verwachting volgt op korte termijn de wetswijziging in verband met de tijdelijke regeling die ambtshalve toekenning mogelijk maakt. Deze wetswijziging zal een specifieke grondslag bieden om inwoners niet alleen proactief te benaderen, maar ook om ambtshalve een tegemoetkoming toe te kennen. Anticiperen op de tijdelijke regeling is niet toegestaan.

2.6 Middelen handelingsperspectief

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. De bekostiging loopt via de decentralisatie-uitkering Alleenverdienersproblematiek 2023 & 2024 in het gemeentefonds. De vormgeving is afgesproken met de VNG.

Bekostiging via een decentralisatie-uitkering (DU) betekent dat:

- het budget beleids- en bestedingsvrij is (er zijn geen voorwaarden);
- de gemeente de uitgaven niet hoeft te verantwoorden richting het Rijk;
- het budget niet exact aansluit op de gemaakte kosten.

Het Rijk gaat ervan uit dat de bekostiging toereikend is voor veruit de meeste gemeenten. De voordelen van exacte compensatie via declaraties wegen volgens het Rijk en de VNG niet op tegen de verantwoordingslasten voor gemeenten. Hieronder wordt de bekostiging verder toegelicht.

Budget

Het budget voor gemeenten is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De aantallen huishoudens op de meest betrouwbare lijst van de Belastingdienst over het betreffende jaar. Vooralsnog is dit de juli-lijst 2024*.
- Gemeenten bereiken alle betrokken huishoudens.
- Gemeenten zoeken sinds medio 2023 naar betrokken huishoudens.
- Het gemiddelde bedrag dat aan uitgekeerde individuele bijzondere bijstand per betrokken huishouden per jaar (2023, 2024 en terugvorderde toeslagen over 2022 in 2023) wordt verstrekt is € 675. Dit is gebaseerd op de analyse door de Belastingdienst.
- Voor 2023 geldt een opslag van 40% op het aantal huishoudens op de lijst. De opslag is bedoeld voor:
 - huishoudens die door gegevens- of analysefouten onterecht niet op de lijst staan;
 - huishoudens die een terugvordering over 2022 ontvangen; en
 - huishoudens die slechts een gedeelte van het jaar alleenverdiener zijn**.
- Voor 2024 geldt een opslag van 25% op het aantal huishoudens op de lijst. De opslag is bedoeld voor:
 - huishoudens die door gegevens- of analysefouten onterecht niet op de lijst staan; en
 - huishoudens die slechts een gedeelte van het jaar alleenverdiener zijn**.

¹⁷ Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebelaid, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 24 juni 2024, 2024-0000181522

- De gemiddelde uitvoeringskosten per gecompenseerd huishouden bedragen € 735. Dit bedrag is gebaseerd op de uitvoeringstoets door de VNG.
- De gemiddelde uitvoeringskosten per afgewezen aanvraag bedragen € 440. Het budget wordt verdeeld over het aantal huishoudens op de lijst, inclusief het aantal in de opslag.
- Voor het inrichten van de communicatie en het ontwikkelen van een zoekopdracht in de eigen administratie van verstrekte bijstand en minimaregelingen is 40 uur gerekend en een eenmalig bedrag van € 3.280 aan het budget toegevoegd.
- Dit budget betreft ook de huishoudens die nu niet bereikt worden en na 2024 nog aanspraak maken op compensatie over 2023 en/of 2024.

*Er zijn gemeenten die volgens de analyse van de Belastingdienst geen te compenseren huishoudens hebben. Deze gemeenten kregen een lege lijst via het Inlichtingenbureau. Zij ontvangen budget voor twee huishoudens (per jaar) en het eenmalige bedrag van € 3.280.

**Bijvoorbeeld: een gemeente die 20 huishoudens op de lijst van juli 2024 heeft staan, ontvangt voor 2023 budget voor 28 huishoudens (20 + 40% van 20) en voor 2024 voor 25 huishoudens (20 + 25% van 20). Bij de septembercirculaire 2024 wordt dus budget uitgekeerd voor 53 huishoudens.

Vormgeving

Bij de septembercirculaire 2024 ontvangen gemeenten een voorlopig budget. Dit budget wordt zo nodig aangevuld bij twee latere circulaire's. De voorlopige budgetten zijn in aanloop naar de septembercirculaire al gepubliceerd op rijksoverheid.nl.

Door de mogelijkheid het budget op een later moment aan te vullen, wordt het risico ondervangen dat het aantal huishoudens waarvoor gemeenten in september budget krijgen te laag is. Dit risico bestaat, omdat de juli-lijst gebaseerd is op voorlopige inkomensgegevens over 2023. Het definitieve aantal huishoudens over 2023 en 2024 kan hoger blijken dan op de juli-lijst staat. Dit zal pas bekend worden als er lijsten op basis van de definitieve inkomensgegevens over 2023 en 2024 gemaakt kunnen worden. Het Rijk vult het budget per individuele gemeente aan, als blijkt dat voor een gemeente meer huishoudens op de definitieve lijst staan dan op de voorlopige lijst. Dit geldt bijvoorbeeld voor huishoudens die zich in 2024 melden en voor dat jaar recht hebben op bijzondere bijstand, maar niet op de juli-lijst staan. Gemeenten behouden hun budget, ook als zij minder huishoudens op de definitieve lijst dan op de voorlopige lijst hebben staan. Naar verwachting zal de benodigde totale aanvulling beperkt zijn.

De DU Alleenverdienersproblematiek 2023 & 2024 wordt aangevuld, nadat de definitieve lijst over een jaar is vastgesteld. Dit gebeurt bij:

- de meicirculaire 2025 voor de aanvulling over 2023,
- de meicirculaire 2026 voor de aanvulling over 2024.

2.7 Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek 2025-2027

SZW heeft voor 2028 een fiscale oplossing voor de alleenverdienersproblematiek aangekondigd.

Deze fiscale oplossing vergt aanpassing van de belastingwetgeving en implementatie in de systemen.

Voor de periode 2025 tot en met 2027 is een tijdelijke regeling voorzien. Voor deze tijdelijke regeling is een wijziging van de Participatiewet nodig. De Raad van State heeft op 24 juli 2024 een advies op het wetsvoorstel Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek 2025-2027 vastgesteld.¹⁸ De verwachting is dat die

¹⁸ Afdeling advisering van de Raad van State, Advies Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek, 24 juli 2024, W12.24.00148/III

wetswijziging per 1 januari 2025 ingaat. De VNG zal voor toepassing voor deze tijdelijke regeling een handreiking opstellen.

De uitgangspunten van het wetsvoorstel zijn:

- De betrokken huishoudens kunnen een vaste tegemoetkoming via de gemeente ontvangen. Alle huishoudens ontvangen hetzelfde bedrag.
- De hoogte van deze tegemoetkoming wordt jaarlijks bij ministeriële regeling vastgesteld op basis van een gegevensanalyse. Het bedrag voor 2025 wordt nog vastgesteld. Hierbij is het uitgangspunt dat de tegemoetkoming voor vrijwel alle huishoudens toereikend is. Voor veruit de meeste huishoudens zal daarom sprake zijn van overcompensatie. In uitzonderlijke gevallen, waarbij de tegemoetkoming niet toereikend is, kunnen huishoudens hiervoor individuele bijzondere bijstand aanvragen.
- De tegemoetkoming telt niet mee voor de hoogte van toeslagen of het recht op bijstand. Dit voorkomt een nieuwe inkomensdaling.
- De tegemoetkoming kan later niet worden teruggevorderd. Zo wil het kabinet mensen zekerheid bieden.
- Gemeenten ontvangen jaarlijks via het Inlichtingenbureau een lijst met huishoudens aan wie zij de tegemoetkoming ambtshalve - dus zonder aanvraag - kunnen uitkeren. Dit ontlast de gemeenten in de uitvoering, omdat zij hiervoor geen aanvragen hoeven te beoordelen. De lijst wordt opgesteld door de Belastingdienst, in samenwerking met Dienst Toeslagen. Voor de benodigde gegevensverwerking wordt een specifieke grondslag geregeld in dit wetsvoorstel.
- Huishoudens die niet op de lijst staan, kunnen zelf een aanvraag bij de gemeente doen voor de vaste tegemoetkoming. Er wordt verder verkend wat er nog mogelijk is om deze groep te bereiken.
- Gemeenten ontvangen jaarlijks financiering via een decentralisatie-uitkering. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de uitvoeringskosten.

Zie voor een nadere toelichting van een aantal van bovenstaande punten de kamerbrief van 24 juni 2024.¹⁹

¹⁹ Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebelaid, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 24 juni 2024, 2024-0000181522

3 Stappenplan aanpak beleid en uitvoering

De werkzaamheden die samenhangen met de uitvoering van het handelingsperspectief zijn grofweg te onderscheiden in:

- 1 het filteren van informatie uit het gemeentelijke backofficesysteem, Suwinet en/of het doorlopen van de lijsten met burgerservicenummers die vanuit het Rijk zullen worden aangeleverd;
- 2 het benaderen van de doelgroep, uitleg geven, gegevens verzamelen;
- 3 het berekenen van de gemiste toeslagen en eventueel ook algemene bijstand, en opstellen aanvraag;
- 4 het verwerken van de aanvraag bijzondere bijstand, rapportage en beschikking maken en uitbetalen.

In onderstaand stappenplan staat in het kort geschetst welke beleidskeuzes de gemeente hierbij kan maken en hoe men vorm kan geven aan de uitvoering. In de volgende hoofdstukken wordt hierop nader ingegaan.

Voorbeeld stappenplan

Stap	Beleidskeuze (wat en hoe?)	Uitvoering (wie en wat?)
1. Doelgroep bepalen	Overzicht met mogelijk betrokken huishoudens samenstellen: • uit eigen backofficesysteem + • de lijst van het Rijk.	Afdeling ICT gemeente Rijk Mogelijk overzicht nog controleren op punten via BRP en Suwinet. Zie § 4.1 Maak onderscheid tussen huishoudens met of zonder aanvullende bijstand i.v.m. middelentoets.
2. Vormen uitvoeringsteam	Wie doet de uitvoering? • Gemeente doet zelf alles; of • Sociaal Raadlieden/een sociaalwerkorganisatie heeft contact met de doelgroep, berekent aanvulling en begeleidt de aanvraagprocedure bijzondere bijstand.	Gemeentemedewerkers Inkomen en/of andere organisatie. Zie Hoofdstuk 4
3. Doelgroep benaderen	Hoe benaderen? Per kaartje, brief, bellen, via intermediairs, oproep in plaatselijke media, beslisboom op website? Betrekt de afdeling Communicatie hierbij.	Zie § 4.5
4. Volgorde van behandelen vaststellen	Bij grotere groep alleenverdieners, welk deel benader je als eerste?	Verschillende delen doelgroep onderscheiden. Zie § 4.7
5. Afspraak/gegevens verzamelen/aanvraag laten tekenen	Bij wie en waar afspraak, wie verzamelt gegevens?	Afspraak, inwoner informeren (evt. ook middelentoets), uitvragen, (woon)situatie voor 2022, 2023 en/of 2024 in kaart brengen, stukken verzamelen, gegevens uit MijnToeslagen nazien en evt. noteren/printen. Controle of gegevens bij Dienst Toeslagen correct staan. Zie vanaf § 4.6

6. Vermogenstoets en draagkracht	Addendum bij beleidsregels maken? Wie voert uit? Procedure vaststellen i.v.m. samenwerking betrokken afd. zodat geen dubbel werk wordt gedaan	Aansluiten bij vermogensgrenzen van toeslagen? Geen draagkrachtbepaling? Zo nodig vermogen en/of draagkracht bepalen.
7. Berekeningen maken, gemis toeslagen vaststellen	Wie? Procedure vaststellen i.v.m. samenwerking betrokken afd. zodat geen dubbel werk wordt gedaan	Berekening op huishoudniveau maken en afzetten tegen zelfde huishouden met alleen bijstand. Zie § 5.1 t/m § 5.4
8. Aanvraag klaarmaken	Wie? Procedure vaststellen i.v.m. samenwerking betrokken afd. zodat geen dubbel werk wordt gedaan	Aanvraagformulier invullen (eventueel samen met betrokkenen). Zie § 4.9
8. Aanvraag verwerken	Gebruikelijke route?	Afhandelen volgens gewone manier, beschikking maken, rapportage en uitbetaling Zie § 4.9
9. Wijziging in situatie	Wel of niet herberekenen Verhuizing	Nieuwe berekening, wijziging beschikking of nieuwe? Zie § 4.2 en § 6.4
10. Na ontvangst definitieve beschikking toeslagen 2023 (in 2024)	Wel of niet herberekenen, terugvorderen?	Nieuwe berekening, beschikking Zie § 6.2

Tip:

Als de gemeente besluit aan te sluiten bij de vermogensnormen van de toeslagen, kost de vermogenstoets meestal weinig tijd. Als iemand toeslagen ontvangt, heeft Dienst Toeslagen immers al vastgesteld dat het huishouden aan de vermogensnormen voldoet.

4 Identificatie betrokken huishoudens

Eén van de uitdagingen bij de uitvoering van het handelingsperspectief is hoe men de getroffen huishoudens kan vinden. Het gaat hierbij om drie groepen huishoudens.

4.1 Kenmerken betrokken huishoudens

Voor huishoudens die tot de doelgroep van de alleenverdienersproblematiek behoren, gelden de volgende kenmerken:

- Het gaat om gehuwden en samenwonenden die fiscaal partner en toeslagpartner van elkaar zijn.
- Eén van de partners heeft een inkomen, de andere partner heeft geen of slechts een heel laag inkomen.
- De minstverdienende partner is geboren na 1962 of komt niet in aanmerking voor heffingskorting.

Ook gaat het om een combinatie van alle of een deel van onderstaande inkomstenbronnen:

- Een van de partners heeft een bruto-uitkering van UWV of van een private verzekeraar;
- Deze uitkering is eventueel verhoogd met een aanvulling vanuit de Toeslagenwet tot het bruto wettelijk minimumloon (WML) of het laatstverdiende loon;
- Soms heeft men ook (recht op) een aanvullende bijstandsuitkering tot de norm voor gehuwden (Participatiewet, IOAW of IOAZ).
- Soms is er nog een klein inkomen uit werk;
- De partners ontvangen aanvullende tegemoetkomingen op huishoudniveau vanuit de huur- en/of zorgtoeslag.
- Naast huur- en zorgtoeslag kunnen de partners ook aanvullende tegemoetkomingen op huishoudniveau vanuit het kindgebonden budget of de kinderopvangtoeslag ontvangen. In uitzonderlijke gevallen kunnen op deze toeslagen ook tekorten ontstaan. Meer hierover bij [§ 2.4 Kindgebonden budget 2024 en Kinderopvangtoeslag](#).
- in beperkte gevallen is er alleen inkomen uit werk, vaak met (recht op) aanvullende algemene bijstand of een aanvulling vanuit de IOAW of IOAZ.

Dat de minstverdienende partner geboren moet zijn na 1962 heeft te maken met de leeftijdsgrens voor de afbouw van de algemene heffingskorting minstverdienende partner; voor mensen geboren vóór 1963 is deze in stand gebleven.

Ter illustratie van de doelgroep nog enkele cijfers zoals deze gelden voor de huishoudens van de juli-2024-lijst, dus gebaseerd op voorlopige inkomensgegevens over 2023:

- ongeveer 60% had een loongerelateerde of Wajong-uitkering (met eventueel een aanvulling vanuit de Toeslagenwet);
- ongeveer 15% had ook inkomen uit werk;
- ongeveer 30% had naast een loongerelateerde of Wajong-uitkering ook nog een andere uitkering, meestal bijstand.

Indeling groepen alleenverdieners

Onderstaande tabel geeft een overzicht van drie groepen huishoudens.²⁰

Tabel 1: Groepen alleenverdieners die inclusief toeslagen minder overhouden dan (vergelijkbare) paren met een volledige bijstandsuitkering

	Groep 1	Groep 2	Groep 3
	Alleenverdiener met UWV-uitkering of uitkering van een private verzekeraar, die bruto lager ligt dan bruto-TW-norm (WML)	Alleenverdiener met UWV-uitkering of uitkering van een private verzekeraar, die bruto hoger ligt dan bruto-TW-norm (WML), maar netto lager dan bijstandsnorm paren	Alleenverdiener met UWV-uitkering of uitkering van een private verzekeraar, die bruto hoger ligt dan bruto-TW norm en netto gelijk of hoger dan bijstandsnorm paren, maar besteedbaar inkomen ²¹ lager door lagere toeslagen
Bruto-hoogte UWV-/private uitkering (2023)	Lager dan € 25.000	Gelijk of hoger dan € 25.000, lager dan ca. € 28.500	Gelijk of hoger dan € 28.500, lager dan ca. € 44.000
Bruto-hoogte UWV-/private uitkering (2024)	Gelijk of hoger dan ca. € 13.500. Lager dan ca. € 27.500 (2024)	Gelijk of hoger dan ca. € 27.000, lager dan ca. € 34.000 (2024)	Gelijk of hoger dan ca. € 30.500, lager dan ca. € 48.000 (2024)
Inkomensaanvulling (TW vult bruto aan, bijstand vult netto aan)	Eventueel Toeslagenwet (tot bruto-WML), eventueel inkomen uit werk en/of aanvullende bijstand (tot netto-bijstandsnorm voor paren)	Eventueel inkomen uit werk en/of aanvullende bijstand (tot netto-bijstandsnorm voor paren)	N.v.t.
Geschatte omvang 2023	Totaal geschat op ca. 6.000 huishoudens		

Kanttekeningen bij deze tabel:

- In groep 1 zijn alleenverdieners met een Wajong-uitkering toegevoegd. Strikt genomen is een Wajong-uitkering geen loondervingsuitkering (het is een sociale voorziening), maar hierbij speelt dezelfde problematiek.
- Bij groep 1 en 2 staat 'aanvullende bijstand'. Hiervoor kan ook gelezen worden 'recht op aanvullende bijstand'. Het is mogelijk dat echtparen zich er (nog) niet van bewust zijn dat hun inkomen inclusief toeslagen lager is dan het bestaansminimum.

²⁰ Uit: brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebelief, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 2 juni 2023, 2023-0000317890. De tabel is op enkele punten bijgewerkt.

²¹ Met de term 'besteedbaar inkomen' wordt bedoeld het netto-inkomen vermeerderd met de huur- en zorgtoeslag, het inkomen waar het echtpaar over kan beschikken.

4.2 Partners voor verschillende regelingen

Binnen de alleenverdienersproblematiek spelen verschillende partnerbegrippen. Als inwoners voor de toeslagen toeslagpartner zijn, wil dat niet altijd zeggen dat zij ook fiscale partners van elkaar zijn. Ook kunnen de periodes van toeslagpartnerschap en fiscaal partnerschap verschillen. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende situaties en verschillen bij een gezamenlijke huishouding voor de Participatiewet en partners voor toeslagen of belastingen. Voor bijzonderheden raadpleeg altijd de informatie op de relevante websites. Voor toeslagen is er de wizard '[Heb ik een toeslagpartner](#)'. En op de website van de Belastingdienst staat veel informatie over [fiscaal partnerschap](#).

Tabel 2

	Participatiewet	Toeslagpartner	Fiscaal partner
Gezamenlijke huishouding en gehuwd of daarmee gelijkgesteld	Ja	Nee	Nee
Getrouwd/geregistreerd partnerschap	Ja	Ja	Ja, bij samenwonen voor huwelijk of partnerschap vanaf datum inschrijving op hetzelfde adres
Getrouwd/geregistreerd partnerschap, niet ingeschreven op zelfde adres	Nee bij duurzaam gescheiden leven	Voor huurtoeslag geen toeslagpartner. Voor zorgtoeslag (en kgb/kot) wel toeslagpartner. ²² Als verzoek echtscheiding of scheiding van tafel en bed is ingediend nee .	Diverse situaties mogelijk ²³
Niet getrouwd of geregistreerd partner maar wel ingeschreven op zelfde adres plus 1 van onderstaande:			
1. Samenlevingscontract bij notaris	Ja	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>
2. Samen kind of de een heeft kind van ander erkend	Ja	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>	Ja, zie <i>Ingangsdatum</i>
3. Partners voor elkaars pensioenregeling	Ja	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>
4. Koopwoning	Ja	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>	Ja, zie rij <i>Ingangsdatum</i>
5. Kind van 1 van beide <18 staat op zelfde adres ingeschreven	Ja	Ja, tenzij die andere persoon onderhuurder of vluchteling uit Oekraïne is. Zie rij <i>Ingangsdatum</i>	Ja, m.u.v. zakelijke verhuur of huur eigen deel woning (+ verzoek geen fiscaal partners)
6a. Vorig jaar al toeslagpartners		Ja, vanaf 1 januari	
6b. Vorig jaar al fiscaal partners			Ja, vanaf 1 januari
Samenwonen met (stief-/pleeg-) kind 27+ op 1-1-t, (stief-)ouders, broer, zus, grootouder of kleinkind	Nee bij 1 ^e -graads familie. Nee bij 2 ^e -graads familie	Toeslagpartner als 1 van de situaties 1-5 of 6a geldt	

²² Site Dienst Toeslagen, [Hoe werkt het met huurtoeslag als iemand naar een zorginstelling gaat?](#), [Hoe werkt het met zorgtoeslag als ik of mijn partner naar een zorginstelling gaat?](#)

²³ Site Belastingdienst, [U gaat scheiden of uit elkaar](#)

	met zorgbehoefte		
Samenwonen met kind of vader of moeder en beiden 27+	Nee		Ja, als 1 van de situaties als 1-5 of 6b geldt
Samenwonen met stiefkind en 1 van situaties 1-5 of 6b	Nee		Ja, vanaf dat stiefkind 18 is. Tussen stiefkind 18 jaar dat het 27 is op 1 januari verzoek geen fiscale partners mogelijk.
Ingangsdatum	Vanaf moment gezamenlijke huishouding	Vanaf de 1 ^e van de maand nádat de situatie is veranderd/ Als de verandering op de 1 ^e was, meteen vanaf die maand (let op eis 'ingeschreven op zelfde adres')	Vanaf moment van gebeurtenis tenzij inschrijving op zelfde adres al voor de gebeurtenis in datzelfde jaar was. Al eerder ingeschreven => per 1 januari
Andere mensen in huis	Mogelijk kostendeler, niet bij zakelijke verhuur	Voor huurtoeslag medebewoners	
Kind(eren) met inkomen in huis	Kind(eren) > 27 kostdelers	Voor huurtoeslag telt inkomen mee (m.u.v. vrijstellingsbedrag bij kind < 24)	Zie <i>samenwonen met kind/samenwonen met stiefkind</i>
Postadres	Geen gezamenlijke huishouding	Geen toeslagpartner	Geen fiscaal partner

4.3 Mogelijkheden opsporen betrokken huishoudens

Getroffen huishoudens blijken zich zelden spontaan aan te melden voor compensatie. Dit komt vermoedelijk omdat het voor inwoners moeilijk is om zelf vast te stellen of zij geraakt worden door de alleenverdienersproblematiek.

Er zijn drie mogelijkheden voor de gemeente om huishoudens die tot de doelgroep horen actief op te sporen:

- 1 met gegevens uit het eigen backofficesysteem;
- 2 aan de hand van de lijst van het Rijk; en
- 3 doorverwijzing/overdracht na signalering door hulpverlening.

Met de diverse kenmerken van de doelgroep vermeld in [§ 4.1](#) kan de gemeente uit haar systeem een uitdraai maken van mogelijk betrokken huishoudens die aanvullende bijstand of minimabeleid ontvangen. De voor de gemeente onbekende groep die (nog) geen aanvullende bijstand heeft, maar wel met het besteedbaar inkomen onder het minimum zit, valt niet op deze manier vast te stellen. De lijst van het Rijk geeft een redelijk overzicht van deze doelgroep in de gemeente (zie [§ 2.5 Gegevens alleenverdieners en lijsten van het Rijk](#)), hoewel aangenomen kan worden dat daarop ook huishoudens staan die geen recht (meer) hebben op compensatie. Zie de toelichting op de lijst in de Kamerbrief van 24 juni 2024.²⁴

²⁴ Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebelaid, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 24 juni 2024, 2024-0000181522

De verwachting is dat er wat betreft de inwoners met een aanvullende bijstandsuitkering een overlap zal zijn, maar dat het gebruik van gegevens van alleen de lijsten mogelijk mensen uitsluit die wel tot de doelgroep behoren. Bijvoorbeeld inwoners die recent aanvullende bijstand hebben aangevraagd of in inkomen achteruit zijn gegaan.

Naast deze methodes kan publieke communicatie hier ook bij gebruikt worden (zie [Bijlage 2: Modelteksten](#)).

Beslissingen beleid en uitvoering

Voor de uitvoering van het handelingsperspectief heeft de gemeente beleidsvrijheid voor zover die binnen de Participatiewet past. De wet zal in het kader van dit handelingsperspectief niet worden aangepast.

Voor de gemeente met de uitvoering van het handelingsperspectief gaat starten, zal zij eerst een aantal afwegingen en beslissingen wat betreft beleid en uitvoering moeten maken. Zo moet de gemeente bepalen:

- 1 hoe gegevens uit het backofficesysteem en de lijst van het Rijk te filteren en te combineren;
- 2 hoe de inwoners uit de doelgroep benaderd worden;
- 3 wie dit gaan doen: medewerkers van de gemeente zelf of van een (sociaalwerk)organisatie in de gemeente;
- 4 wat de volgorde van benadering van de doelgroep is;
- 5 welke aanpak van de casussen de voorkeur heeft;
- 6 of er aanvullend beleid over individuele bijzondere bijstand wordt opgesteld. Bijvoorbeeld om voor deze doelgroep de vermogensvrijstellingen van de respectievelijke toeslagen te kunnen aanhouden en/of de vaststelling van de draagkracht voor de bijzondere bijstand bij deze doelgroep achterwege kan blijven;
- 7 wat bij de behandeling van de casussen de beste taakverdeling tussen gemeentemedewerkers en andere afdelingen en/of ingeschakelde organisaties is;
- 8 hoe maatwerk geleverd kan worden; en
- 9 wat de gemeente kan doen als er tijdens het contact met de inwoners ook andere problematiek blijkt.

In dit hoofdstuk wordt op deze aspecten ingegaan. Ook komt in het hoofdstuk aan bod hoe bij de uitvoering om te gaan met gegevensoverdracht, privacy en AVG.²⁵

4.4 Filteren gegevens uit backofficesysteem en lijsten Rijk

Filteren van backofficesystemen

Voor het filteren van de gegevens uit het backofficesysteem kan ICT een query schrijven, waarmee het uitkeringssysteem wordt doorzocht. De query zoekt naar huishoudens met kenmerken zoals omschreven in [§ 4.1 en § 4.2](#). Gemeenten gebruiken verschillende systemen, waardoor het lastig is om een voorbeeld van een query te geven.

De overige meer administratieve controles en handelingen kan iemand uitvoeren die over de juiste bevoegdheden beschikt (raadplegen Suwinet, eventueel ook BRP), of die deze tijdelijk krijgt, bijvoorbeeld in het geval van detachering.

Groep zonder aanvullende bijstand

Voor de gemeente is het moeilijk om getroffen huishoudens die geen aanvullende bijstandsuitkering ontvangen uit haar backoffice-systeem te filteren. Op de lijsten van het Rijk staan naar verwachting de meeste van deze huishoudens wel.

²⁵ AVG = Algemene verordening gegevensbescherming

De lijst van het Rijk, die de gemeenten in juli 2024 hebben ontvangen, loopt wat achter op de actualiteit, aangezien de Belastingdienst uit moet gaan van gegevens uit T-1.²⁶ De lijst is opgesteld na een analyse van voorlopige gegevens over 2023 (loonaangifte in plaats van definitief verzamelinkomen en voorlopige beschikking toeslagen in plaats van definitieve beschikking). Definitieve gegevens zijn pas eind 2024 beschikbaar.

De omvang van de groep betrokken huishoudens is naar verwachting redelijk gelijk (ongeveer 6.000), maar de samenstelling van de groep blijkt na nader onderzoek minder stabiel dan eerder gedacht. Voor de uitvoering van de motie Warmerdam c.s. betekent dit dat de gemeente op basis van de lijst ook inwoners benadert die in de actualiteit geen alleenverdiener meer zijn. Deze inwoners krijgen een bericht met de suggestie dat zij mogelijk recht hebben op bijzondere bijstand en een aanvraag kunnen doen bij de gemeente. Hun aanvraag zal worden afgewezen, als blijkt dat ze niet aan de voorwaarden voldoen. Desondanks weegt volgens het kabinet het belang van de groep alleenverdieners zwaarder, want zij leven nu onder het bestaansminimum.²⁷

De gemeente kan controleren of de inwoner nog:

- in leven is;
- woonachtig is in de gemeente;
- een partner heeft.
- een uitkering van UWV heeft, of een loondervingsuitkering van een particuliere verzekeraar, of een dusdanig beperkt inkomen uit werk heeft op grond waarvan hij recht op compensatie van toeslagen zou kunnen hebben.

Zie voor meer informatie over de lijsten van het Rijk [§ 2.5 Gegevens alleenverdieners en lijsten van het Rijk](#).

Signalering in het veld

Bij het opsporen van de bij de gemeente nog onbekende groep kan het helpen als alle medewerkers die mogelijk contact hebben met deze inwoners op de hoogte zijn van deze problematiek en hier alert op zijn. Denk aan Sociaal Raadslieden, de medewerkers bij formulierenbrigades en sociale wijkteams, de afdeling inkomen, schuldhulpverlening en dergelijke. Ook de medewerkers betrokken bij vroegsignalering kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Daarnaast kan het goed zijn om deze problematiek ook onder de aandacht te brengen van alle relevante ketenpartners. Denk onder meer aan Schuldhulpmaatjes, Humanitas, plaatselijke bewindvoerdersorganisaties enzovoorts.

Het probleem is ook voor professionals in het werkveld lastig te onderkennen. Het kan daarom handig zijn om met hen af te spreken om altijd een signaal door te geven aan - of een afspraak te maken voor de inwoners met - een medewerker van het uitvoeringsteam Alleenverdienersproblematiek (van de gemeente zelf of een (sociaalwerk)organisatie) als een echtpaar:

- een combinatie van inkomens op bijstandsniveau heeft en terugvordering van toeslagen krijgt; of
- een netto-inkomen heeft rond bijstandsniveau en niet de maximale toeslagen.

4.5 De doelgroep actief benaderen

Na het administratief vaststellen van de te benaderen huishoudens moet een eerste contact worden gelegd. Dit kan telefonisch of schriftelijk. De gemeente wordt verzocht dat deel van de potentiële doelgroep dat al vanuit het gemeentelijke backofficesysteem gefilterd kan worden zo snel mogelijk proactief te benaderen. Getroffen huishoudens melden zich zelden zelf.

²⁶ T-1: toeslagjaar min 1 jaar. Op het moment van het bijwerken van deze handreiking is T=2024.

²⁷ Brief van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Armoedebelief, Participatie en Pensioenen en de staatssecretarissen van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en Financiën – Toeslagen en Douane van 24 juni 2024, 2024-0000181522

- **Schriftelijke benadering:**

De voordelen van een benadering per brief zijn dat er een standaardbrief kan worden opgesteld, dat de groep mogelijk betrokken inwoners in één keer (bij een kleine groep) of in clusters (bij een grotere groep) kan worden aangeschreven en dat dit de gemeente relatief weinig tijd kost. Qua inhoud van de brief moet er verschil worden gemaakt bij het aanschrijven van de huishoudens met een aanvullende bijstandsuitkering en zonder. Voor beide situaties is een voorbeeldbrief beschikbaar.

De belangrijkste nadelen zijn dat de gemeente er zo geen zicht op heeft of de boodschap de inwoners bereikt, of deze begrijpen wat er aan de hand is en dat de inwoner zelf stappen moet zetten om geholpen te worden. Hierbij speelt ook dat een deel van de betrokken huishoudens geen of weinig vertrouwen in de overheid zal hebben en daarom niet uit eigen beweging contact zal zoeken (zie ook [§ 5.3 'Contact met de doelgroep'](#)).

- **Telefonische benadering:**

Het voordeel van een telefonische benadering is dat de gemeente zo passend bij het niveau van de inwoner informatie en uitleg kan geven. Eventueel kan direct een afspraak worden gemaakt voor een verdere beoordeling van de situatie. Deze methode is redelijk arbeidsintensief.

Een probleem hierbij is dat niet van iedere inwoner een telefoonnummer bekend is en dat niet elke inwoner opneemt als met een onbekend nummer wordt gebeld. Ook kan in sommige gevallen de taal een probleem zijn. Als dit van tevoren bekend is kan een tolk worden ingeschakeld.

De kans dat de gemeente de juiste inwoners opspoort en meteen kan helpen is bij persoonlijk contact wel een stuk groter dan wanneer zij alleen een brief stuurt.

- **Een combinatie van beide:**

De gemeente kan, zeker als het om een grotere groep mogelijk getroffen inwoners gaat, ook voor een combinatie van aanschrijven en bellen kiezen. Eerst een brief met een oproep om contact op te nemen of een uitnodiging voor een gesprek. De inwoners die zich na een bepaalde tijd nog niet hebben gemeld, belt de gemeente alsnog op. Hiervoor is het nodig een soort volgsysteem te organiseren.

- **Kaartje toeslagencheck:**

Het kan zijn dat de gemeente geen telefoonnummer heeft. Of dat bij een eerste contact blijkt dat de inwoner de informatie over een tekort aan toeslagen, herberekening enzovoorts te spannend vindt. In die gevallen wil het weleens helpen de inwoner uit te nodigen voor een vrijblijvende toeslagencheck met behulp van een antwoordkaartje²⁸.

Een klein deel van de doelgroep valt niet uit de backofficesystemen of de lijsten van het Rijk te halen. De gemeente kan overwegen²¹ om een oproep op haar website te plaatsen en er eventueel nog op andere openbare plaatsen aandacht aan te geven (regionale of lokale krant). Een voordeel daarvan is, dat de gemeente daarmee haar bereik vergroot en mogelijk mensen bereikt die wel inkomen missen, maar zich dat tot dan toe niet realiseren. Een nadeel kan zijn, dat zich ook inwoners melden die niet tot de doelgroep behoren. Het is extra werk om ook van deze inwoners de situatie te bekijken en te berekenen. Als de gemeente deze inwoners vervolgens niet kan helpen, bestaat het risico dat zij in de toekomst niet snel terugkomen voor regelingen waar zij dan mogelijk wel recht op hebben. De gemeente kan eventueel een beslisboom op de website plaatsen, waardoor de huishoudens die zeker geen recht op compensatie hebben er al uitgefilterd worden.

Betrek de afdeling Communicatie hierbij (zie ook [§ 4.13 'Bekendheid geven aan problematiek'](#)).

4.6 Contact met de doelgroep

Het is verstandig om de persoonlijke benadering van de doelgroep te laten doen door medewerkers die begrijpen hoe de problematiek in elkaar steekt. Met goede uitleg kan de soms aanwezige weerstand bij de inwoners zelf (of hun bewindvoerder) worden verminderd of weggenomen. De gemeente kan de inwoners uit

²⁸ Voorbeeld zie bijlage 2: Modelteksten

de doelgroep door eigen medewerkers laten benaderen, maar ook door een ketenpartner zoals een sociaalwerkorganisatie binnen de gemeente.

Als er in de gemeente bijvoorbeeld Sociaal Raadslieden zijn, dan kunnen deze worden ingeschakeld. Dat kan zowel bij persoonlijk contact met de inwoner als ook bij het verzamelen van de benodigde inkomensgegevens en het maken van berekeningen. Sociaal Raadslieden zijn gewend met de doelgroep te communiceren en goed thuis in belasting- en toeslagenzaken. Het voordeel van het inzetten van Sociaal Raadslieden is dat een mogelijk wantrouwen richting de overheid, en daarmee ook richting de gemeente, voor de inwoner dan minder speelt. Soms bestaat er binnen de gemeente een andere taakverdeling, is er meer afstand tussen de gemeente en de Sociaal Raadslieden of werken er geen Sociaal Raadslieden in de gemeente. Dan moet de gemeente bekijken bij welke medewerkers of welke andere (sociaalwerk)organisatie binnen de gemeente deze taken kan en wil beleggen. Ten slotte kan men overwegen diensten van een buurgemeente of andere (maatschappelijke) organisatie in te zetten. Met name bij het uitbesteden van werkzaamheden aan een organisatie buiten de gemeente zal men alert moeten zijn op privacy-issues (zie [§ 4.12 'Bevoegdheden en privacy'](#)).

Voorbeeld samenwerking met Sociaal Raadslieden

In Nijmegen heeft men ervoor gekozen een eerste contact te laten leggen vanuit de afdeling Inkomen. Als de inwoners na uitleg instemmen met een onderzoek naar hun toeslagen, maken de Sociaal Raadslieden een afspraak met hen. De Raadslieden verzamelen vervolgens alle gegevens en berekenen het recht op bijzondere bijstand. Zij werken nauw samen met een vaste kern van medewerkers die de aanvraag bijzondere bijstand verder afhandelen. Zonder uitvoerige controles; er is over en weer vertrouwen dat de berekeningen zorgvuldig worden uitgevoerd en dat de uitbetaling conform de aanvraag – met bijgevoegde berekening – plaatsvindt.

De gemeente moet bij voorgaande overwegingen meenemen dat de Sociaal Raadslieden, zelfs als zij in dienst van de gemeente zijn, een bepaalde status van vertrouwen bij veel inwoners hebben. Sociaal Raadslieden staan voor belangenbehartiging van de inwoner en hebben een geheimhoudingsplicht, ongeacht de informatie die de inwoner met hen deelt. Door dergelijke onafhankelijke medewerkers in te zetten bij de behandeling en de berekening van eventuele tekorten kan elke schijn van belangenverstrengeling worden voorkomen.^{29 30} Daardoor is het vermoedelijk gemakkelijker de medewerking van de inwoner te verkrijgen. Overigens blijkt in de gemeenten waar men al begonnen is deze compensatieregeling uit te voeren, dat er door de brede kijk van de Sociaal Raadslieden ook andere inkomens-/schuldenproblematiek naar voren kan komen. Deze wordt waar mogelijk meteen aangepakt.

Afspraak op meerdere locaties

De gemeente kan, zeker als zij zich over een groter gebied uitstrekt, overwegen om de afspraken met de alleenverdieners op verschillende locaties aan te bieden. Het gaat hier immers veelal over mensen voor wie reizen vanwege een ziekte of beperking en/of vanwege de kosten ervan extra belastend is. Vaak worden er al in verschillende kernen spreekuren door de gemeente en/of Sociaal Raadslieden gehouden. Wellicht kan hierbij worden aangesloten.

Toevallig contact met de doelgroep en procedure

Als medewerkers van de gemeente of intermediairs weet hebben van de alleenverdienersproblematiek (zie ook 'Communicatieplan'), kan het voorkomen dat zij bij contact met inwoners potentieel tot de doelgroep behorende inwoners vermoeden. Dit kan zowel iemand zijn die al een aanvullende bijstandsuitkering heeft

²⁹ [Beroepscode voor de sociaal raadsman](#), artikel 10 en verder.

³⁰ Huisman en Jenster, 2022, [Rapport 'Vroegtijdig een passende oplossing'](#)

(maar bijvoorbeeld nog niet is aangeschreven) als iemand die nog niet bij de gemeente bekend is. Het kan dan handig zijn als deze medewerkers ergens na kunnen gaan of deze inwoners al op de lijst van de te benaderen huishoudens staan en wat de status van de behandeling van hun zaak is. En dat zij deze inwoners (warm) kunnen doorverwijzen of misschien direct een afspraak kunnen maken bij de juiste afdeling. Gemeenten kunnen hiervoor een procedure ontwikkelen en zorgen dat deze AVG-bestendig wordt ingericht. Hierin moet staan wat medewerkers en ketenpartners kunnen doen in een dergelijke situatie. Kunnen deze inwoners benaderd worden op een vergelijkbare manier als de inwoners die al aanvullende bijstand krijgen? Mag de medewerker bij contact met een potentieel tot de doelgroep behorende inwoners - met toestemming van dit echtpaar - gegevens aan Sociaal Raadslieden of het team binnen de gemeente doorgeven of alleen doorverwijzen? Mogen zij bellen, mailen of moeten de inwoners zichzelf melden? In dat geval kan de gemeente deze inwoners een brief sturen met daarin informatie over de problematiek en hoe contact op te nemen. Om AVG-technische redenen zal men de inhoud van de brief moeten afstemmen op de situatie van de inwoner, of deze al wel of (nog) geen aanvullende bijstand heeft. In bijlage 2 staan hiervoor modelbrieven.

Eenzelfde overweging kan men maken rondom ketenpartners, waar mogelijk nauw mee samen wordt gewerkt. Breng ze niet alleen op de hoogte van deze problematiek, maar laat ze ook weten waar zij mogelijk getroffen inwoners kunnen aanmelden.

4.7 Volgorde van behandelen alleenverdieners

Als de gemeente maar een zeer beperkt aantal gevallen onder haar inwoners aantreft, zal deze vraag niet spelen. Maar gaat het om tientallen of honderden huishoudens, waar moet de gemeente dan beginnen? Men kan ervoor kiezen het lijstje van a tot en met z af te werken. Als de gemeente ervoor heeft gekozen een algemene brief te versturen, kan zij bijvoorbeeld op volgorde van ontvangen melding opereren. Het is ook mogelijk op een andere manier prioriteiten te stellen. Het gat met het bestaansminimum is kleiner bij een groter aandeel aanvullende bijstand. Dit komt door de (gelijke) verdeling van de bijstand over het echtpaar en daarmee de benutting van de algemene heffingskorting minstverdienende partner. In 2023 ligt de bovengrens van de aanvullende bijstand voor de problematiek meestal op ongeveer € 400 euro per partner (in tweede helft 2024 op ca. € 440). De gemeente kan daarom starten met de groep met dit bedrag aan aanvulling. Ook kan de gemeente de lijst met potentieel tot de doelgroep behorende inwoners naast de gegevens van schuldhulpverlening leggen en starten met de huishoudens waarvan al bekend is dat zij financiële problemen hebben.

Uit de lijst van het Rijk kan een groep inwoners blijken die geen aanvullende bijstand heeft, maar mogelijk wel recht op aanvulling van toeslagen. Of op een aanvulling vanuit de Toeslagenwet³¹. Bij een deel daarvan kan ook nog een recht op aanvullende algemene bijstand bestaan, een dubbel tekort. Gemeenten kunnen overwegen om juist met deze groep te starten. Daarbij moet men ermee rekening houden dat als deze echtparen aanvullende algemene bijstand krijgen, dat gevolgen heeft voor hun bruto-inkomen. En vervolgens dus ook op de hoogte van de toeslagen, waardoor zij wellicht een hoger bedrag aan compensatie nodig hebben om ten minste het bestaansminimum uit te komen.

Men kan bij overwegingen over het stellen van prioriteiten meenemen, dat het vaak gaat om mensen die het financieel moeilijk hebben en niet weten dat zij recht op aanvulling hebben. Degenen die zich als eerste melden zijn misschien niet degenen die het meest onder de situatie te lijden hebben. Bij de echtparen met schulden weet je zeker dat er problemen spelen. Wat mogelijk is bij het koppelen van gegevens over inkomen en schuldhulpverlening is te vinden bij [§ 5.9 'Bevoegdheden en privacy'](#).

³¹ Nieuwsbericht Nederlandse Arbeidsinspectie: [Niet-gebruik Toeslagenwet leidt tot leven onder sociaal minimum](#).

4.8 Aanpak compensatie

De gemeente gaat bij de gevonden huishoudens die te maken hebben met alleenverdienersproblematiek te werk volgens het handelingsperspectief. Dit handelingsperspectief was in eerste instantie bedoeld voor compensatie over het jaar 2023. Daarbij werden ook terugvorderingen over 2022 meegenomen, als deze gerelateerd waren aan de alleenverdienersproblematiek en het bedrag in 2023 werd teruggevorderd. Het handelingsperspectief geldt nu ook voor heel 2024. De werkwijze zoals die voor 2023 is beschreven, is ook die voor 2024. Wanneer de toetsingsinkomens over 2023 en de toeslagen definitief zijn vastgesteld kan de werkwijze voor terugvorderingen over 2022 ook voor terugvorderingen over 2023 worden toegepast.

Voor 2023 en 2024

Volgens het handelingsperspectief bekijkt de gemeente aan de hand van gegevens die de inwoners aan moeten leveren de huidige situatie van het echtpaar. Zij kan dan voor 2023 en 2024 berekenen hoeveel toeslagen een echtpaar gemist heeft en dit vanuit de individuele bijzondere bijstand compenseren. Zij doet dit door de hoogte van de door het echtpaar ontvangen toeslagen af te zetten tegen de hoogte van de toeslag die het echtpaar zou hebben ontvangen als dit echtpaar alleen een bijstandsuitkering zou krijgen.

Voor een rechtmatige verstrekking van de individuele bijzondere bijstand moet deze gelijk zijn aan het bedrag aan misgelopen toeslagen die voor zorgkosten en woonlasten bestemd zijn. Bij veranderingen in de situatie van de betrokkenen (inkomen, leefsituatie, enz.) moet het gemis aan toeslagen opnieuw worden berekend. De gemeente bepaalt de mate van controle hierop.

Voor 2022 en 2023

De gemeente stelt vast of het echtpaar in 2023 een terugvordering van huur- of zorgtoeslag over 2022 en in 2024 over 2023 heeft gekregen die (helemaal of deels) het gevolg is van de samenloop van de afbouw algemene heffingskorting en het afbouwpad van de toeslagen, of een betalingsregeling die daaruit voortkomt. Deze terugvordering kan zij vanuit de individuele bijzondere bijstand compenseren, voor zover het gaat om het deel dat te maken heeft met de samenloop.

Andere vormen aanpak niet toegestaan

Als mogelijke aanpak voor deze problematiek wordt door uitvoerenden ook wel gedacht aan het aanpassen van het toetsingsinkomen op Mijn toeslagen naar een inkomen ter hoogte van een volledige bruto bijstandsuitkering, terwijl het werkelijke inkomen hoger ligt. Dit is echter in strijd met de Algemene wet inkomensafhankelijke regeling (Awir) en daarop gebaseerde wet- en regelgeving.

Een andere vorm van aanpak is die van het werken met vaste bedragen. Dat is in strijd met de Participatiewet. Bij de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek 2025-2027 zal wel met vaste bedragen in de vorm van een tegemoetkoming worden gewerkt. Hiervoor is echter een aanpassing van de Participatiewet nodig (zie ook [§ 2.7](#)). Vóór de inwerkingtreding van die wetswijziging is werken met vaste bedragen niet toegestaan.

4.9 Taakverdeling

In [§ 4.6](#) lag de nadruk op wie het contact met de doelgroep onderhoudt. Doet de gemeente dit zelf of besteedt zij dit uit aan een sociaalwerkorganisatie in de gemeente? Daarnaast moet men bepalen welk team, afdeling of organisatie welke taak in het proces uitvoert.

Er is een aantal procestaken te onderscheiden:

- het verzamelen van de benodigde inkomensgegevens;
- het berekenen van het bedrag aan compensatie;
- het begeleiden van de aanvraag bijzondere bijstand;
- het toekennen en uitkeren van de bijzondere bijstand.

Verzamelen inkomensgegevens

De medewerker van de gemeente of de organisatie die de doelgroep heeft benaderd kan de alleenverdieners begeleiden in het verzamelen van alle inkomensgegevens. Bij het maken van de afspraak kan men bijvoorbeeld een lijst van benodigde gegevens mailen of per post toesturen. Bij de afspraak zelf is het vrijwel altijd nodig dat de inwoners in hun eigen MijnToeslagen en die van hun partner kunnen inloggen. Is de partner niet aanwezig, kan het handig zijn dat de wel aanwezige partner een toestemmingsformulier van de afwezige heeft, zodat de medewerker van of namens de gemeente wel meteen alle nodige gegevens kan inzien. Voor het snel opzoeken en interpreteren van de informatie in MijnToeslagen en in de papieren beschikkingen van Dienst Toeslagen is het handig als degene die dat gaat doen kennis heeft van toeslagen in het algemeen en de informatie die te vinden is in MijnToeslagen.

Vermogenstoets

Er is een verschil tussen de benodigde gegevens van inwoners die al aanvullende bijstand krijgen en diegenen die deze (nog) niet krijgen. Bij de inwoners zonder bijstandsuitkering zal de gemeente nog een vermogenstoets moeten doen om te bepalen of deze inwoners inderdaad voor bijzondere – en eventueel ook aanvullende algemene – bijstand in aanmerking komen. Een overzicht van op te vragen gegevens staat in [§ 6.2 Opvragen gegevens](#).

Wil het echtpaar recht hebben op aanvullende algemene bijstand, dan mag het vermogen niet boven de vastgestelde grenzen – voor 2023 € 15.210 en voor 2024 € 15.150 – uitkomen. Voor bijzondere bijstand gelden de gemeentelijke beleidsregels waarin doorgaans wordt uitgegaan van een beperkt vermogen.

De vermogensnormen voor de verschillende toeslagen zijn veel ruimer; voor huurtoeslag € 73.904 in 2024 (in 2023 € 67.496) en voor zorgtoeslag € 177.301 in 2024 (in 2023 € 161.329). Alle bedragen zijn voor een inwoner met toeslagpartner.

Peildatum

De peildatum voor toeslagen is 1 januari van het toeslagjaar. Het staat gemeenten vrij om voor deze doelgroep een addendum bij de huidige beleidsregels te maken en daarin voor bijzondere bijstand in het kader van de alleenverdienersproblematiek aan te sluiten bij de vermogensnormen voor de respectievelijke toeslagen. Volgens artikel 35 lid 1 laatste zin is de gemeente vrij te bepalen welke peildatum zij aanhoudt bij het vaststellen van het vermogen. Als de gemeente aansluit bij de vermogensnormen die voor de toeslagen gelden, ligt het voor de hand ook dezelfde peildatum te gebruiken: 1 januari van het toeslagjaar.

Draagkracht

Op grond van het handelingsperspectief kan de gemeente alleenverdienende huishoudens momenteel alleen compenseren via de individuele bijzondere bijstand. Dit vraagt om een individuele beoordeling van het huishouden door de gemeente. Wat te doen met eventuele vrij te laten bedragen op grond van artikel 31, tweede lid van de Participatiewet? Op grond van artikel 35, eerste lid van de Participatiewet zijn artikel 31, tweede lid en artikel 34, tweede lid van de Participatiewet niet van toepassing verklaard. De gemeente is vrij om de draagkracht vast te stellen, dus om te bepalen welke vermogens- en inkomensbestanddelen worden meegenomen. Daarbij kan eventueel wel geput worden uit artikel 31, tweede lid Participatiewet.

Berekening maken

Het berekenen van de hoogte van het tekort aan toeslagen kan de gemeente zelf doen of uitbesteden aan de organisatie die de doelgroep benaderd heeft, bijvoorbeeld de Sociaal Raadslieden. Hiervoor moet informatie worden opgezocht in MijnToeslagen, het systeem van Dienst Toeslagen.

Ook hier geldt dat kennis van toeslagen en het kunnen interpreteren van de informatie van Dienst Toeslagen een pré is. Daarnaast moet degene die berekeningen gaat maken uit de voeten kunnen met de tool voor het maken van proefberekeningen op de website van Dienst Toeslagen.

Denk bij inwoners zonder aanvullende bijstand eraan dat als zij ook een aanvullende bijstandsuitkering aan gaan vragen, hun bruto-inkomen hoger wordt en zij mogelijk een hogere compensatie voor gemiste toeslagen moeten ontvangen. In dat geval is het beter het proces van de aanvraag algemene bijstand dan wel IOAW of IOAZ eerst af te ronden en daarna het gemis aan toeslagen vanuit de bijzondere bijstand te compenseren. Voor 2024 zal een toekenning van aanvullende algemene bijstand vermoedelijk geen grote impact meer op het toetsingsinkomen hebben, omdat dit jaar bij het schrijven van deze handreiking nog maar enkele maanden telt. Zie voor informatie over het berekenen van de mogelijke compensatie [Hoofdstuk 6](#).

Begeleiden aanvraag bijzondere bijstand

Dit kan de gemeente zelf doen of uitbesteden aan de organisatie die een afspraak met de inwoners heeft en de gegevens verzamelt. Uit pilots³² is gebleken dat het handig kan zijn om het echtpaar bij het eerste fysieke contact een aanvraagformulier voor bijzondere bijstand te laten tekenen

Vervolgens kan dit formulier voorzien van berekeningen en vastgestelde compensatiebedragen worden verwerkt en kan de bijzondere bijstand worden toegekend en uitgekeerd. Hiervoor is altijd de gemeente verantwoordelijk.

Om dit deel van het proces zo soepel mogelijk te laten verlopen zijn korte lijntjes en vertrouwen over en weer van groot belang, zeker als de berekening van het tekort niet door de afdeling Inkomen van de gemeente wordt gedaan.

Tip:

Denk er ook aan de identiteit van de inwoners vast te stellen (artikel 17 derde en vierde lid van de Participatiewet) als het gaat om bij de gemeente nog onbekende aanvragers.

Verwerken aanvraag en uitbetalen

Is het compensatiebedrag eenmaal vastgesteld, kan de aanvraag op de gebruikelijke wijze worden afgehandeld. Of eventueel door een speciaal daartoe aangewezen team.

Denk bij compensatie van een terugvordering van Dienst Toeslagen erover na of de compensatie naar de inwoner of rechtstreeks naar Dienst Toeslagen moet gaan. De hoofdregel is overmaken naar de inwoner, tenzij er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat die inwoner zonder hulp niet in staat is tot een verantwoorde besteding van zijn bestaansmiddelen.³³

In de uitvraag van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voor de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS) kunnen compensatiebedragen op grond van het handelingsperspectief onder het Cluster Bijzondere Bijstand onder a (directe levensbehoeften) worden geregistreerd.

4.10 Maatwerk

Maatwerk betekent in deze context dat men voor elk echtpaar afzonderlijk moet bepalen welk bedrag het aan toeslagen tekort is gekomen.

Om een compensatie vanuit de individuele bijzondere bijstand te mogen geven die onbelast is, is er op grond van de Participatiewet een koppeling tussen die compensatie en de exacte kosten vereist. Deze exacte kosten hangen af van het gemiste bedrag aan toeslagen. Hoeveel toeslag men krijgt (en in het geval van de

³² Huisman en Jenster, 2022, [Rapport 'Vroegtijdig een passende oplossing'](#)

³³ [Artikel 57 Participatiewet](#)

eenverdienersproblematiek ook hoeveel toeslag wenselijk is), hangt af van iemands leefsituatie. Daarom is het nodig maatwerk toe te passen.

In de opsomming in [§ 4.1 'Kenmerken betrokken huishoudens'](#) staan een aantal variabele factoren die hierbij van belang zijn:

- de hoogte van de uitkering van UWV of een private verzekeraar;
- wel of geen recht op Toeslagenwet;
- eventueel nog inkomen uit arbeid;
- huur- en zorgtoeslag afhankelijk van het bruto-inkomen;
- de hoogte van aanvullende bijstand vanuit de Participatiewet, IOAW of IOAZ.

Daarbij spelen nog een aantal andere factoren mee:

- de leeftijd van de aanvrager en zijn partner;
- of het echtpaar kinderen heeft;
- de leeftijd van deze eventuele kinderen;
- aangepaste woning vanwege een handicap van toeslagpartner of medebewoner?
- met wie het echtpaar verder in huis woont (kostendelersnorm, medebewoners voor huurtoeslag);
- de hoogte van de huur.

Dat er zo veel variabelen zijn, maakt elke situatie uniek. Daarom zal voor elk echtpaar in een individueel onderzoek vastgesteld moeten worden welk bedrag het tekortkomt en gecompenseerd moet worden.

4.11 Proactieve houding bij financiële problemen

Het is bekend dat financiële problemen de oorzaak kunnen zijn van andere problemen of dat zij deze kunnen verergeren.³⁴ Het is in het belang van zowel de inwoners als ook de gemeente dat financiële problemen en problematiek die daarmee samenhangt zoveel mogelijk wordt voorkomen. Daarom is een proactieve aanpak bij deze huishoudens belangrijk.

Als in het kader van deze alleenverdienersproblematiek bij huishoudens de administratie en inkomsten worden doorgenomen en er naar de toeslagen wordt gekeken, komt het geregeld voor dat deze niet op orde zijn. Het opgegeven toetsingsinkomen kan te hoog of te laag zijn of andere gegevens onjuist, waardoor de toeslagen sowieso niet kloppen. In gevallen waarbij een echtpaar aangifte had moeten doen, maar dat nog niet gedaan heeft, is voor 2022 en/of 2023 nog geen definitief toetsingsinkomen vastgesteld en zijn de toeslagen ook nog niet definitief vastgesteld. In het ergste geval hebben deze mensen een ambtshalve (fictieve) aanslag gekregen³⁵ en moet daar direct bezwaar tegen worden gemaakt en alsnog aangifte worden gedaan.

Het is goed om er als gemeente over na te denken wie in deze gevallen de inwoners kan helpen de gegevens alsnog op orde te krijgen. In sommige gemeenten pakken Sociaal Raadslieden al deze situaties op. Andere gemeenten hebben een apart loket waar deze inwoners hulp kunnen krijgen bij het op orde brengen van hun administratie en financiën. Dit kan zijn in samenwerking met organisaties als Humanitas of een plaatselijke (vrijwilligers)organisatie, of bedrijfsmatig ingehuurd expertise op fiscaal vlak. Vaak gaat deze laatste hulp uit van een toeslagenservicepunt.

Het is ook goed om erover na te denken hoe het proces verloopt als blijkt dat het echtpaar nog geen algemene bijstand ontvangt als aanvulling op het inkomen tot bijstandsniveau, maar hier vermoedelijk wel recht op heeft. Of als het echtpaar geen gebruik maakt van de gemeentelijke minimaregelingen en tegemoetkomingen. Wie pakt dit op? Gaat dit mee in de behandeling in het kader van de alleenverdienersproblematiek?

³⁴ Huisman en Jenster, 2022, [Rapport 'Vroegtijdig een passende oplossing'](#)

³⁵ De Belastingdienst stuurt soms een fictieve (ambtshalve) aanslag als men niet reageert op verzoeken en herinneringen om aangifte te doen. Deze fictieve aanslag gaat al gauw uit van een dubbel zo hoog inkomen als het werkelijke belastbare inkomen. Dat heeft gevolgen voor de hoogte van de inkomstenbelasting en leidt tot grote terugvorderingen van Toeslagen.

4.12 Bevoegdheden en privacy

Voor een deel van de uitvoering zal de gemeente moeten werken met informatie die persoonlijke gegevens bevat. Denk aan het backofficesysteem en Suwinet. In de praktijk zal ook toegang tot de BRP noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld bij verhuizingen, medebewoners of het nakijken van een eventuele vreemdelingenstatus. De gemeente zal deze werkzaamheden moeten laten uitvoeren door medewerkers die bevoegd zijn met deze verschillende informatiebronnen te werken. Of de bevoegdheid te creëren, bijvoorbeeld wanneer iemand tijdelijk bij de gemeente wordt gedetacheerd. Het is voor een derde partij niet mogelijk om gebruik te maken van deze systemen. Ook niet als men schriftelijke toestemming heeft gekregen van de inwoner, voor de AVG is dat geen grondslag om derden alsnog toegang te geven tot Suwinet en dergelijke.

Ingehuurde medewerkers werken onder gezag en toezicht van de gemeente. Daarom is het van belang dat de werkzaamheden op het kantoor van de gemeente worden verricht. Er mag niet op afstand worden ingelogd.^{36 37} Iedereen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente wettelijke taken verricht en daarvoor toegang nodig heeft tot gegevens via Suwinet, moet daarvoor worden geautoriseerd volgens de autorisatiematrix van de gemeente.

Betrek de AVG-specialist waar nodig bij overwegingen rondom privacy en gegevensbescherming.

Verder is het voor het correct kunnen berekenen van de gemiste toeslagen nodig om over alle informatie over die toeslagen te kunnen beschikken. De gemeente moet bedenken, hoe zij deze informatie kan verkrijgen: laat zij de inwoner al deze gegevens zelf aanleveren of vraagt zij de inwoner op een afspraak met zijn DigiD in te loggen en noteert de medewerker dan de gegevens of print hij deze uit? Deze laatste optie werkt waarschijnlijk beter. Als de inwoner zelf de informatie aanlevert, blijkt deze vaak incompleet en zijn er meerdere contactmomenten nodig om alle gegevens compleet te krijgen. Bij het bekijken van de toeslagen voor 2023 en 2024 en terugvorderingen over 2022 en 2023 is vermoedelijk één spreekuurcontact voldoende. Tenminste om – alleen indien nodig – informatie te noteren dan wel te printen.

Kaders gebruik gegevens en AVG

Een vergelijkbaar vraagstuk speelde begin 2023 rondom het niet-gebruik van dubbele kinderbijslag bij ouders van kinderen die intensieve zorg nodig hebben. De minister van SZW heeft, na zorgvuldige afweging, besloten om niet helemaal in lijn met de AVG te handelen om zo toch in staat te zijn deze ouders een brief te sturen om ze op de extra kinderbijslag te attenderen. Zij heeft daartoe een aantal kaders gesteld:

- het gaat om het verstrekken van een uitkering ten gunste van de inwoner;
- het gaat om belangen van een kwetsbare doelgroep;
- het betreft een afgebakende doelgroep, landelijk tussen de 5.700 en 10.000 (echt)paren;
- de gegevens moeten binnen de gemeente blijven (geen uitwisseling met derden);
- er vindt overleg plaats op bestuurlijk niveau en de functionaris(sen) gegevensbescherming (FG) is bij de uitvoering betrokken.

In het geval van de dubbele kinderbijslag is er wel een wetwijziging voorgesteld die het mogelijk maakt dat de uitvoerende organisaties (CIZ en SVB) voor dit doel gegevens uit kunnen wisselen.

³⁶ [Factsheet Suwinet voor gemeenten](#), VNG versie juni 2022

³⁷ [Uitbesteden en toegang tot Suwinet gaan niet samen](#), VNG

Verder is volgens de AVG nog van belang dat:

- de persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan nodig;
- dat wordt opgelet of betrokkenen ingelicht moeten worden over de verwerking van hun gegevens op grond van artikel 13 AVG;
- men waar nodig een data protection impact assessment (DPIA) uitvoert.

Proactieve benadering verenigbaar met AVG

Zie voor een beschrijving van de grondslag voor een proactieve benadering van inwoners op grond van de lijst van het Rijk § 2.5 bij [Grondslag voor proactieve benadering](#).

4.13 Bekendheid geven aan problematiek

De huishoudens die te maken hebben met de alleenverdienersproblematiek kunnen lastig te vinden zijn en mogelijk kan niet ieder echtpaar meteen benaderd worden. Daarom is het goed als alle medewerkers met klantcontacten van deze problematiek afweten. Zij kunnen dan bij potentieel tot de doelgroep behorende inwoners doorvragen en zo nodig (warm) doorverwijzen naar wie hen verder kan helpen. Denk aan klantmanagers, medewerkers van wijkteams en formulierenbrigades, maar ook ketenpartners en bijvoorbeeld bewindvoerders(organisaties).

Betrek daarom de afdeling Communicatie bij dit traject. Deze kan een communicatieplan ontwikkelen om de problematiek zowel binnen de gemeentelijke organisatie, naar professionals buiten de gemeente als ook naar de inwoners toe te communiceren. Denk bij publieke communicatie gericht op de doelgroep zelf (zie ook [§ 5.2 'De doelgroep actief benaderen'](#)).

5 Berekening van het verschil

Bij het berekenen van het verschil in ontvangen toeslagen en de maximale toeslagen, zal de gemeente gebruik moeten maken van de rekentool van Dienst Toeslagen. In dit hoofdstuk staan uitleg en tips hoe deze rekentool te gebruiken en enkele rekenvoorbeelden.

Check eerst dit:

- ⇒ Controleer eerst of het huishouden met zijn inkomen onder bijstandsniveau zit. Zo ja, vul aan als dat mogelijk is.
- ⇒ Zorg (vervolgens) ervoor dat het toetsingsinkomen en de overige gegevens in Mijn Toeslagen kloppen.

Als is vastgesteld dat de alleenverdiener ook recht heeft op aanvullende algemene bijstand of een aanvulling vanuit de IOAW dan wel IOAZ, moet dat aanvraagproces eerst afgerond worden. De hoogte van de aanvullende bijstand is immers van invloed op het bruto-inkomen van de alleenverdiener en daarmee ook op diens toeslagen.

Verder is het van belang om eerst te controleren of alle gegevens bij Dienst Toeslagen correct zijn. Laat de partners zo nodig eerst hun gegevens corrigeren en bepaal daarna pas of zij voor compensatie in aanmerking komen.

5.1 Stappenplan uitvoering

Een huishouden meldt zich bij de gemeente voor compensatie gemiste toeslagen. Wat ga je controleren, hoe pak je dat praktisch aan?

Stap	Wat doe je?	Waar staat meer informatie?
1. Nodig het echtpaar uit in de spreekkamer en laat ze inloggen op Mijn toeslagen.		Zie § 5.3 en § 5.6
2. Controleer of de gegevens in Mijn toeslagen goed staan. Als het gaat over een terugvordering over 2022 en/of 2023, controleer dan ook of de gegevens in de definitieve berekening correct zijn.	Controleer toetsingsinkomen(s), toeslagpartnerschap, bij huurtoeslag ook medebewoner en hoogte huur en servicekosten. Controleer ook of de partners vallen onder de uitzonderingen die gelden voor kindgebonden budget en/of kinderopvangtoeslag. Klopt er iets niet bij een definitieve beschikking? Stuur betrokkenen zo nodig door naar de sociaal raadslieden of het Juridisch Loket om bezwaar te maken. Let daarbij op de bezwaartermijn van 6 weken!	§ 6.3 § 2.4 Mijn Toeslagen

	Moeten er voor het lopende jaar gegevens worden veranderd? => Dat kan via Mijn Toeslagen of de Toeslagen-app.	
3. Stel vast of het gaat om compensatie voor - gemiste toeslagen in 2023 en 2024, of - om een terugvordering van Dienst Toeslagen over 2022 en/of 2023 of beide.	Tekort in 2023 en/of 2024 => naar stap 4 tot en met 8 Terugvordering over 2022 en/of 2023 => naar stap 8 en verder Beide => doe zowel stap 4 tot en met 8 als stap 9 en verder	
4. Tekorten in 2024: Onderzoek of het netto inkomen voor dit jaar onder, op of boven bijstandsniveau zit. Vraag zo nodig daarvoor noodzakelijke gegevens op of doorloop b.v. met de inwoners samen BerekenUwRecht .	Is het totale netto-inkomen lager dan toepasselijk bijstandsniveau? => Check of huishouden aan alle voorwaarden voor aanvullende bijstand/IOAW/IOAZ voldoet. Zo ja, verstrek aanvullende bijstand/IOAW/IOAZ. Heeft het huishouden een netto-inkomen op of hoger dan bijstand, of voldoet het niet aan de eisen voor aanvullende algemene bijstand? => Geen aanvullende bijstand. Leg dit uit aan de inwoners.	H5 aanhef en gebruikelijk route gemeente i.v.m. aanvullende algemene bijstand.
5. Bereken met het (nieuwe) toetsingsinkomen (nu plus aanvullende algemene bijstand) de hoogte van de toeslagen. Maak ook een berekening voor dit huishouden alsof het alleen een bijstandsuitkering zou hebben.	Je kunt hiervoor de rekentool van Dienst Toeslagen gebruiken.	§ 5.2 en verder
6. Vergelijk het bedrag van de toeslagen voor 'dit huishouden met alleen bijstand' met de hoogte van de toeslagen voor 'dit huishouden op basis van de werkelijke gegevens'.	Zit het huishouden op of boven het bestaansminimum (= bijstand + maximale toeslagen) met netto-inkomen plus toeslagen? => Geen compensatie, leg dit uit aan de inwoners. Zit het huishouden onder het bestaansminimum? => Reken dan uit hoeveel het huishouden per maand tekortkomt. Ga naar stap 5.	§ 5.5 en verder
7. Bepaal of het huishouden in 2024 al te weinig toeslagen heeft ontvangen. Bereken daarvoor per maand welk bedrag het huishouden tekortkwam en -komt aan toeslagen.	Heeft het huishouden in 2024 te weinig toeslagen ontvangen? Geef een betaalopdracht voor een eenmalige betaling te boeken op individuele bijzondere bijstand over de afgelopen maanden. Hebben betrokkenen (pas) vanaf de lopende maand te weinig	Denk aan motivatie § 6.1

Check ook of het huishouden voldoet aan de voorwaarden voor bijzondere bijstand voor jouw gemeente. Kijk of er eventueel bijzonder beleid is opgesteld voor deze doelgroep ten aanzien van draagkracht en vermogen.	toeslagen? Maak de beschikking en geef opdracht tot (onbelaste) periodieke individuele bijzondere bijstand voor de resterende maanden van het jaar.	
8. Tekorten in 2023 Controleer bij huishoudens die in 2024 recht hebben op compensatie of zij ook in 2023 te weinig toeslagen hebben ontvangen. Dit kan ook als er geen terugvordering was.	Vergelijk de definitieve berekening van de toeslagen met de uitkomst die je krijgt als je voor dit huishouden een berekening maakt alsof zij in 2023 alleen bijstand hadden. Stel het verschil vast, maak de beschikking en geef een betaalopdracht voor een eenmalige betaling te boeken op individuele bijzondere bijstand over 2023. Is er nog geen definitieve berekening, dan kun je aan de hand van de jaaropgaven en/of de gegevens uit de aangifte inkomstenbelasting de hoogte van de toeslagen vrij nauwkeurig berekenen.	§ 5.2 en verder Denk aan motivatie § 6.1
9. Terugvorderingen 2022 en/of 2023: Stel vast of er logische redenen zijn voor de terugvordering zoals deze in de definitieve beschikking van Dienst Toeslagen is bepaald.	Is een nieuw hoger inkomen niet doorgegeven, nieuwe huurgegevens niet doorgegeven, is er voor (een deel van) het jaar geen recht meer op een of meer toeslagen doordat het huishouden niet meer aan de voorwaarden voor een toeslag voldoet (te hoog vermogen, andere voorwaarden)? Let op: een hoger inkomen hoeft niet altijd te betekenen dat iemand niet meer in de doelgroep valt. Als een andere reden de verklaring is voor de terugvordering en het is zeker dat het huishouden niet met de alleenverdienersproblematiek te maken heeft. => Geen vergoeding, wel uitleg. Wellicht alleenverdieners => ga naar stap 10.	§ 5.2 en verder
10. Stel vast of de terugvordering alleen te maken heeft met de alleenverdienersproblematiek.	Heeft de hele terugvordering met de alleenverdienersproblematiek te maken? Geef een betaalopdracht voor een eenmalige betaling te boeken op	Denk aan motivatie § 6.1

	individuele bijzondere bijstand over het betreffende jaar. Heeft een deel van de terugvordering met de alleenverdienersproblematiek te maken? Stel het juiste bedrag voor compensatie vast, maak de beschikking en geef een betaalopdracht voor een eenmalige betaling te boeken op individuele bijzondere bijstand over het betreffende jaar.	
11. Stel bij een terugvordering over 2023 ook nog vast, of het huishouden meer toeslagen tekort is gekomen dan het bedrag van de terugvordering. Maak een berekening voor dit huishouden alsof het alleen bijstand zou hebben ontvangen. Vergelijk de uitkomst met de hoogte van de toeslag(en) in de definitieve beschikking van Dienst Toeslagen of de uitkomst van jouw berekening op grond van de jaaropgaven..	Als hieruit blijkt dat het huishouden niet de maximale toeslagen heeft ontvangen, stel het verschil vast. (1) Bereken bij een netto-inkomen net boven bijstandsniveau ook nog wat het verschil is tussen het bestaansminimum (netto bijstand plus maximale toeslagen) voor dit huishouden in het toeslagjaar en het bedrag dat dit huishouden aan netto inkomen plus toeslagen heeft ontvangen. (2) Bepaal of bedrag (1) of (2) lager is. Compenseer het laagste bedrag.	§ 5.2 en verder

5.2 Hoe toeslagen in het algemeen werken

In hoofdstuk 4 is uiteengezet hoe het systeem van toeslagen in het algemeen werkt, met een schatting van het toetsingsinkomen door Dienst Toeslagen vooraf, het uitkeren van een voorschot en een definitieve vaststelling van de toeslagen achteraf. In deze paragraaf leest u hoe u de hoogte van de toeslagen en het tekort kunt berekenen. De voorbeelden zijn gebaseerd op de bijstandsnormen vanaf 1 juli 2023 en 2024 en voor het overige op fictieve gegevens, waarmee wel is gepoogd zo goed mogelijk bij de realiteit aan te sluiten.

Hoe werkt de rekentool van toeslagen?

Als u beschikt over alle benodigde gegevens is het niet moeilijk om voor (een deel van het jaar) 2024 het recht op een bepaalde toeslag te berekenen. Omdat mensen niet stilzitten maar leven, kunnen allerlei gegevens gedurende een jaar wijzigen. Daarover later meer.

Op de website van Dienst Toeslagen staat de [rekentool](#). Het invullen van deze tool wijst zich eigenlijk vanzelf.

Tip: maak gebruik van de vraagtekentjes voor extra toelichting en de zeer uitgebreide informatie die per toeslag online staat.

Hoe meer toeslagen men in de rekentool aanvinkt om te berekenen, des te meer informatie moet men invullen. Het is voor het berekenen van de gemiste toeslagen alleen nodig om zorg- en huurtoeslag aan te vinken. Alleen in heel uitzonderlijke gevallen kan het nodig zijn om naar het kindgebonden budget en/of de kinderopvangtoeslag te kijken.

De hoogte van de toeslag per maand staat na het berekenen helemaal onderaan. Zijn er tijdens 2024 relevante wijzigingen geweest, kan men na een klik op de knop 'invoer wijzigen' rechts onder gegevens veranderen. De

meeste gegevens worden bewaard, enkele zal men opnieuw moeten invoeren of aanklikken. Zo kan men de juiste hoogte van de toeslag over 2024 bepalen.

Let op: Copy+paste werkt niet bij de rekentool. Alleen het berekende bedrag aan toeslagen is dan te zien, maar niet de ingevulde waarden. Als men de volledige berekening wil bewaren, is het handiger om screenshots te maken.

Voorbeeld 1 (toeslagen in het algemeen)

Gezin bestaat uit vader, moeder, Daan (7), Milo (5) en Sebastiaan (19). Vader en moeder hadden in 2024 een bijstandsuitkering. Voor ieder bruto € 12.124. Sebastiaan ging nog naar de middelbare school en deed in mei 2023 examen. Hij had van januari tot en met augustus een bijbaantje waarmee hij bruto € 300 per maand verdiende. Vanaf september komt hij fulltime bij zijn werkgever in dienst en verdient dan € 2.000 bruto per maand. Nu kunt u berekenen hoeveel recht op huurtoeslag het gezin had – bij een huur van € 660 per maand - van januari tot en met augustus (8x het maandbedrag van € 399) en wat het recht op huurtoeslag is bij het nieuwe inkomen van Sebastiaan (4x het nieuwe maandbedrag van € 372). Deze bedragen kunt u omrekenen naar het jaarbedrag aan toeslagen.

In MijnToeslagen staat altijd het bedrag over het hele jaar. Men krijgt bij wijzigingen tijdens het jaar wel een nieuwe beschikking, waardoor men de bedragen voor en na de wijziging met elkaar kan vergelijken.

Zorgtoeslag

Stel eerst vast of het werkelijk om toeslagpartners gaat. Zie het schema in [§ 4.2](#) en aanvullende informatie online.

Voor het berekenen van alleen zorgtoeslag heeft men de volgende gegevens nodig:

- de geboortedata van beide partners;
- het toetsingsinkomen van beide partners.

Het inkomen van kinderen of overige medebewoners speelt hierin geen rol. De overige voorwaarden en bijzonderheden bij zorgtoeslag staan op de website van [Toeslagen > Zorgtoeslag](#).

De grootste veranderingen bij de hoogte van de zorgtoeslag treden op als het gezamenlijke toetsingsinkomen verandert. Of als partners gaan samenwonen of uit elkaar gaan.

Toeslagpartners

Controleer altijd of men toeslagpartner van elkaar is. Als Dienst Toeslagen dat recent nog aannam en de situatie is sindsdien niet veranderd, kan men daarvan uitgaan.

Huurtoeslag

Stel eerst vast of het werkelijk om toeslagpartners gaat. Zie het schema in [§ 4.2](#) en aanvullende informatie online.

Voor het berekenen van huurtoeslag heeft men de volgende gegevens nodig:

- de geboortedata van beide partners;

- het toetsingsinkomen van beide partners.
- de geboortedata van alle inwonende kinderen;
- het toetsingsinkomen van alle inwonende kinderen;
- de geboortedata van alle overige medebewoners;
- het toetsingsinkomen van alle overige medebewoners;
- de kale huur en eventuele voor de huurtoeslag meetellende servicekosten voor en na 1 juli.

Van de woonsituatie is het verder van belang te weten of het gaat om:

- kamerbewoning;
- een groepswoning voor ouderen of begeleid wonen; en
- of de huurwoning is aangepast omdat iemand in huis een handicap heeft.

Let op: Het toetsingsinkomen van thuiswonende kinderen en overige medebewoners telt bij de huurtoeslag wel mee. Voor kinderen jonger dan 23 geldt een vrijstelling; een deel van het inkomen telt niet mee. Voor 2024 is de vrijstelling € 5.970 (in 2023 € 5.432). De rekentool van Dienst Toeslagen houdt al rekening met de vrijstelling, u vult altijd het volledige bruto-inkomen in, ook van kinderen onder de 23. Studiefinanciering telt niet als inkomen. De overige voorwaarden en bijzonderheden bij huurtoeslag staan op de website van [Toeslagen > Huurtoeslag](#).

Het is goed om te weten dat kinderen vanaf 18 jaar en overige medebewoners meetekenen voor huurtoeslag. Dat maakt ze ook belanghebbende, wat kan helpen als een kind of medebewoner zijn toetsingsinkomen niet wil geven. Als iemand al langer medebewoner is, staat zijn toetsingsinkomen vermoedelijk vermeld op een of meer voorgaande beschikkingen van Dienst Toeslagen en kunt u dit inkomen als indicatie gebruiken.

Bij de meeste huurwoningen verandert de huur per 1 juli van ieder jaar. Daarom zijn de huurgegevens van het voorafgaande jaar van belang en die per 1 juli van het jaar waarover u de berekening maakt. Daarmee kunt u het recht op huurtoeslag berekenen voor beide helften van het jaar. Zie voorbeeld 2.

Voorbeeld 2 (toeslagen in het algemeen)

Een gezin bestaat uit vader, moeder, Myrthe (8) en Petra (17). Vader en moeder ontvingen in 2023 een bijstandsuitkering. Voor ieder bruto € 11.381. Petra ging het hele jaar naar de middelbare school. Zij verdiende met haar bijbaantje in totaal € 3.600 bruto. Van januari tot en met juni 2023 betaalden zij € 693,47 aan kale huur, geen servicekosten. Omdat het gezin in een huurwoning van een woningcorporatie woont en al enkele jaren een minimuminkomen heeft, kwam het in aanmerking voor de huurverlaging voor lage inkomens van 2023. Het ging per 1 juli 2023 € 575,03 kale huur betalen. De huurtoeslag van januari tot en met juni 2023 was € 383 per maand. Vanaf juli wordt de huurtoeslag € 306 per maand. Het inkomen van Petra had in beide gevallen geen invloed op de berekening, omdat dit lager was dan de vrijstelling van € 5.432 voor 2023.

Kindgebonden budget

Let op: Neem het kindgebonden budget alleen mee voor het jaar 2024 en alleen in het geval dat het toetsingsinkomen van de partners samen meer dan € 35.849 is. Zie ook [§ 2.4 bij Kindgebonden budget](#). Stel eerst vast of het werkelijk om toeslagpartners gaat. Zie het schema in [§ 4.2](#) en aanvullende informatie online.

Voor het berekenen van alleen kindgebonden budget heeft men de volgende gegevens nodig:

- de geboortedata van beide partners;
- het toetsingsinkomen van beide partners;
- aantal kinderen onder de 18 voor welke de ouders recht hebben op kinderbijslag;
- geboortedata van deze kinderen.

Het inkomen van kinderen of overige medebewoners speelt hierin geen rol. De overige voorwaarden en bijzonderheden bij kindgebonden budget staan op de website van [Toeslagen > Kindgebonden budget](#). De grootste veranderingen bij de hoogte van het kindgebonden budget treden op als het gezamenlijke toetsingsinkomen verandert of als partners gaan samenwonen of uit elkaar gaan. En als een kind 18 jaar wordt of de ouder om een andere reden het recht op kinderbijslag verliest.

Meestal vragen inwoners het kindgebonden budget niet zelf aan, maar krijgen zij dat automatisch als zij al één of meer andere toeslagen hebben aangevraagd. Inwoners die niet automatisch kindgebonden budget krijgen, kunnen zelf een aanvraag doen.

Kinderopvangtoeslag

Let op: alleen meenemen als de partners kinderopvangtoeslag ontvangen of ontvingen op basis van de situatie die nu getoetst wordt en waarbij:

- het huishouden alleen inkomen uit uitkering(en) ontvangt (of ontving) en beide partners dus in een erkende uitzonderingssituatie voor kinderopvangtoeslag zitten (of zaten);
- het huishouden inkomen heeft uit aanvullende bijstand en uit werk. Voor de maanden dat er inkomen uit werk is, geldt een recht op kinderopvangtoeslag.

Zie ook [§ 2.4 bij Kinderopvangtoeslag](#).

Stel eerst vast of het werkelijk om toeslagpartners gaat. Zie het schema in [§ 4.2](#) en aanvullende informatie online.

Voor het berekenen van alleen kinderopvangtoeslag heeft men de volgende gegevens nodig:

- de geboortedata van beide partners;
- het toetsingsinkomen van beide partners;
- informatie over of beide ze werken, studeren, een traject naar werk volgen of om een andere reden recht hebben op kinderopvangtoeslag en welke reden voor elk van hen geldt;
- aantal thuiswonende kinderen tot en met 14 en de geboortedata van deze kinderen, kinderen waarvoor de ouder co-ouder is en die gemiddeld tenminste 3 dagen per bij deze ouder wonen tellen ook mee;
- naar welk soort opvang zij gaan (dagopvang/buitenschoolse opvang) en of dat bij een kindcentrum of bij een gastouder is;
- hoeveel uren per maand ieder kind naar de opvang gaat en welk uurtarief er per kind en soort opvang geldt.

Het inkomen van kinderen of overige medebewoners speelt hierin geen rol. De overige voorwaarden en bijzonderheden bij kinderopvangtoeslag staan op de website van [Toeslagen > kinderopvangtoeslag](#). De grootste veranderingen bij de hoogte van het kinderopvangtoeslag treden op als het gezamenlijke toetsingsinkomen verandert of als partners gaan samenwonen of uit elkaar gaan. En verder als het aantal opvanguren aanzienlijk verandert; dit is onder andere het geval als het kind van de dagopvang naar de buitenschoolse opvang gaat als het naar de basisschool gaat.

Let op: sinds 2023 geldt dat als er recht is op de toeslag, de ouders maximaal 230 uur per kind per maand aan kinderopvanguren mogen gebruiken. Gebruiken zij niet alle uren en is er een deel van het jaar geen recht meer? Dan mogen zij de nog niet gebruikte uren tot het eind van het kalenderjaar alsnog opmaken. Voorbeeld: Maria heeft een gedeeltelijke WIA-uitkering en daarnaast deeltijdwerk en Jean volgt een re-integratietraject dat tot en met juni 2024 loopt. Na afloop van het traject vervalt het recht op kinderopvangtoeslag, omdat voor Jean geen uitzonderingssituatie meer geldt. Van januari tot en met juni heeft het stel 230 uur per maand aan (toeslag voor) opvanguren opgebouwd. Ze hebben elke maand maar 160 uur opvang gebruikt. De rest van het kalenderjaar mogen zij de overgebleven $6 \times 70 = 420$ uur nog gebruiken.

Gevolgen veranderende gezinssamenstelling op inkomen

Toeslagen worden altijd berekend met het gezamenlijke jaarinkomen³⁸. Er zijn situaties waarbij iemand maar een deel van het jaar een toeslagpartner of een medebewoner heeft. Bijvoorbeeld door een scheiding, een overlijden of verhuizing van een kind of andere medebewoner. Ook dan rekent Dienst Toeslagen met het gezamenlijke jaarinkomen, maar dan alleen over de periode waarbij men toeslagpartner was of een medebewoner had. Zie voorbeeld 3.

Voorbeeld 3 (toeslagen in het algemeen)

Iemand krijgt samen met zijn toeslagpartner zorgtoeslag. Zijn geschatte jaarinkomen is € 15.000 en dat van de partner € 20.000. Vanaf 1 juli zijn ze door een scheiding geen toeslagpartners meer. De zorgtoeslag tot 1 juli wordt berekend met het gezamenlijke jaarinkomen van € 35.000. De toeslag vanaf 1 juli wordt voor beide partners apart berekend met alleen hun respectievelijke eigen inkomen.

Toeslag terugbetalen na vertrek partner of medebewoner

Bij het berekenen van de huurtoeslag over de gezamenlijke periode wordt gekeken naar het jaarinkomen van beide partners en/of medebewoners. Het kan voorkomen dat het inkomen van een ex-partner of medebewoner stijgt in de periode dat men niet meer samenwoont. Denk bijvoorbeeld aan een nog thuiswonend kind dat per juli afstudeert en per augustus verhuist omdat het een baan heeft aanvaard. De toeslag voor vertrek was mede gebaseerd op het lage of niet bestaande inkomen van het kind als medebewoner. Na vertrek gaat het jaarinkomen van het kind omhoog en daarmee ook het gezamenlijke toetsingsinkomen in de periode dat het nog thuis woonde. Met als gevolg dat de huurtoeslag over die periode daalt en degene op wiens naam de toeslag staat een deel van de huurtoeslag moet terugbetalen.

10%-regeling na vertrek of overlijden partner of medebewoner

In sommige gevallen kan men Dienst Toeslagen vragen om het hogere inkomen na de periode dat men samenwoonde niet mee te laten tellen voor die periode. Dit heet de 10%-regeling.

Deze regeling geldt als:

- een oud-medebewoner 10% of meer is gaan verdienen;
- de partner is overleden en het inkomen van de nabestaande na het overlijden met 10% of meer stijgt.³⁹

³⁸ We gebruiken hier de term 'jaarinkomen' in plaats van 'toetsingsinkomen' om aan te geven dat het (toetsings)inkomen over het gehele jaar een rol speelt, ook over de periode waarin men niet meer samenwoonde.

³⁹ Op de website van de Belastingdienst leest u meer informatie over [een oud-medebewoner die 10% of meer is gaan verdienen](#) en over [het inkomen van een nabestaande dat met 10% of meer stijgt](#) en rekenvoorbeelden.

Als de gemeente een dergelijk geval tegenkomt, is het verstandig eerst een beroep op deze regeling te doen, zodat Dienst Toeslagen zo mogelijk een hoger bedrag aan huurtoeslag toekent of geen terugvordering doet. Vervolgens kan worden vastgesteld of er nog een compensatiebedrag moet worden toegekend vanuit de bijzondere bijstand.

Terugvordering of tekort?

Van een terugvordering is sprake, als een huishouden meer toeslagen heeft gekregen dan waar het op basis van het definitieve toetsingsinkomen recht op had. Dit komt vooral voor als inwoners hun geschatte toetsingsinkomen gedurende het jaar niet hebben bijgesteld.

Een huishouden dat tot de doelgroep van de alleenverdienersproblematiek behoort, kan met het netto-inkomen en de uitbetaalde toeslagen net boven, op of onder het sociaal minimum hebben geleefd (het sociaal minimum is de hoogte van de netto-bijstandsuitkering plus de maximale toeslagen die voor die situatie gelden). Als na afloop van het jaar bij de definitieve berekening toeslagen worden teruggevorderd omdat het bruto-inkomen hoger blijkt dan opgegeven, zou het huishouden (nog verder) onder het sociaal minimum terechtkomen. Daarom mag de terugvordering gecompenseerd worden, of in ieder geval dat deel dat het gevolg is van de alleenverdienersproblematiek.

Met 'tekort' bedoelen we het bedrag waarmee het huishouden onder het sociaal minimum verkeert of verkeerde. Bij de terugvordering kijk je naar wat Toeslagen terugvordert van het huishouden. Bij het bepalen van het tekort stel je ook vast of – en hoeveel – het huishouden daarnaast per maand onder dat sociaal minimum zit of zat. Het is mogelijk dat een huishouden met een terugvordering van toeslagen te maken krijgt en dat er daarnaast ook een tekort is. Voor 2023 en 2024 mag men ook dat tekort compenseren.

Pilot Dienst Toeslagen medio 2024

Medio 2024 is Dienst Toeslagen gestart met een pilot waarbij Toeslagen brieven stuurt om inwoners te waarschuwen dat ze hun toetsingsinkomen naar boven moeten bijstellen. Als de aangeschreven personen hun toetsingsinkomen niet corrigeren, past Dienst Toeslagen dat zelf aan. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van de toeslagen voor de rest van het lopende jaar.

Eind juni 2024 was Dienst Toeslagen al begonnen met het aanschrijven van een deel van de ouders die kinderopvangtoeslag ontvangen. Bij ongeveer 4.500 inwoners heeft Dienst Toeslagen een verschil geconstateerd tussen het door de ouders opgegeven aantal uren opvang en het aantal dat door de kinderopvangorganisatie wordt doorgegeven. De ouders worden gevraagd de uren aan te passen. Doen zij dat niet, dan wijzigt Dienst Toeslagen deze zelf. Bij beide pilots is de bedoeling ervan om een terugvordering te voorkomen bij de definitieve beschikking.

5.3 Compensatie voor de terugvordering over 2022 vaststellen

Om vast te stellen hoe groot het bedrag is dat de gemeente voor een terugvordering uit 2023 over 2022 kan compenseren, houdt u het bedrag aan dat op de definitieve beschikking en/of terugvorderingsbeschikking voor 2022 staat. Deze heeft het echtpaar vermoedelijk medio/eind 2023 ontvangen, in voorkomende gevallen kan dat ook later zijn. Zie voorbeeld 4.

Voorbeeld 4 (terugvordering over 2022)

Het gezamenlijke toetsingsinkomen van alleenverdienersechtpaar Bosveld stond tijdens 2022 op € 24.000. Het echtpaar ontving € 183,33 zorgtoeslag en € 250 huurtoeslag per maand. Op jaarbasis is dat € 2.200 zorgtoeslag en € 3.000 huurtoeslag. Netto had het huishouden in 2022 een inkomen rond bijstandsniveau.

Dienst Toeslagen stelt het definitieve gezamenlijk toetsingsinkomen vast op € 26.000 en de definitieve toeslagen op € 1.800 zorgtoeslag en € 2.500 huurtoeslag. De terugvordering is:

- $1.800 - 2.200 = - 400$ zorgtoeslag
- $2.500 - 3.000 = - 500$ huurtoeslag
- - 900 totaalbedrag terugvordering

Dit bedrag van € 900 is het bedrag van de terugvordering en staat ook zo in de definitieve beschikking en de terugvorderingsbeschikking van Dienst Toeslagen die het echtpaar in 2023 ontving. Dit bedrag mag de gemeente als bijzondere kosten uit de individuele bijzondere bijstand compenseren.

Ook als het echtpaar inmiddels een betaalregeling met Dienst Toeslagen heeft getroffen, kan de gemeente het terugvorderingsbedrag compenseren. Zelfs als de betalingsregeling inhoudt dat het echtpaar nu weinig of niets per maand hoeft terug te betalen, kunnen er in volgende jaren verrekeningen met toekomstige toeslagen plaatsvinden, waardoor het echtpaar dan weer onder het bestaansminimum terecht kan komen. Door compensatie nu kan dat worden voorkomen.

5.4 Gegevens uitvragen

Gegevens alleenverdieners met een aanvullende bijstandsuitkering

Voer zo nodig nog een globale draagkrachtanalyse uit op basis van de gemeentelijke beleidsregels. Als iemand recent bijzondere bijstand heeft ontvangen, dan kan deze stap overgeslagen worden.

2022

Om het bedrag van de terugvordering uit 2023 over 2022, voor zover deze veroorzaakt is door de alleenverdienersproblematiek, te vergoeden heeft men nodig:

- de definitieve beschikking van Dienst Toeslagen met het terug te vorderen bedrag uit 2023 over 2022, met specificatie;
- bij voorkeur ook de terugvorderingsbeschikking van Dienst Toeslagen uit 2023 over 2022;
- de jaaropgaven en definitieve beschikkingen inkomstenbelasting van alle inkomstenbronnen van de aanvrager, partner en bij huurtoeslag ook van de eventuele kinderen en medebewoners. Als kinderen of medebewoners niet willen meewerken, raadpleeg dan de meest actuele gegevens van hen voor het relevante jaar. Die zijn gewoonlijk in MijnToeslagen van het huishouden terug te vinden. Daarvoor is de medewerking van (een van) de partners nodig.

2023

Voor 2023 kan zowel een terugvordering ten gevolge van de alleenverdienersproblematiek worden gecompenseerd, als ook bekeken worden of het gezin daarnaast nog toeslagen tekort is gekomen. Het kan zijn dat het huishouden al een definitieve beschikking over 2023 heeft ontvangen, maar deze kan ook later komen.

Voor de terugvordering heeft men de volgende gegevens nodig:

- De definitieve beschikking van Dienst Toeslagen met het terug te vorderen bedrag uit 2024 over 2023, met specificatie.
- Bij voorkeur ook de terugvorderingsbeschikking van Dienst Toeslagen uit 2024 over 2023.
- De jaaropgaven en definitieve beschikkingen inkomstenbelasting van alle inkomstenbronnen van de aanvrager, partner en bij huurtoeslag ook van de eventuele kinderen en medebewoners. Als kinderen of medebewoners niet willen meewerken, raadpleeg dan de meest actuele gegevens van hen voor het relevante jaar. Die zijn gewoonlijk in MijnToeslagen van het huishouden terug te vinden. Daarvoor is de medewerking van (een van) de partners nodig.
- Is er voor 2023 nog geen definitieve beschikking? Bereken dan de waarschijnlijke hoogte van de toeslagen aan de hand van de jaaropgaven over 2023 en de overige relevante gegevens van het huishouden. Bepaal of er een terugvordering aan zit te komen of dat er alleen sprake is van een tekort aan toeslagen. Bij deze berekening heeft u ook de gegevens nodig voor het vaststellen van een tekort.

En voor het vaststellen van een tekort ook nog:

- alle beschikkingen met betrekking tot toeslagen voor 2023 en/of de definitieve beschikking als die er al is. Het is handig om alle pagina's met voor- en achterkant te hebben of in te kunnen zien;
- alle loonstroken en uitkeringsspecificaties voor 2024 van de aanvrager, partner en bij huurtoeslag ook van de eventuele kinderen en medebewoners;
- alle wijzigingen en veranderingen die van invloed waren op de bijstandsuitkering en/of op de hoogte van de toeslagen (verhuizingen, wijzigingen in hoogte inkomen, kind dat ging werken of stopte, etc.).

Voor huurtoeslag:

- informatie over de woonsituatie (kinderen, overige medebewoners en de leeftijd van allen). Deze informatie is vooral van belang voor huurtoeslag;
- huurspecificaties voor 2023 en 2024 waarop de kale huur en de servicekosten staan; de eerste heeft betrekking op de eerste helft van 2024, de tweede op de tweede helft van 2024.

Voor huurtoeslag en overige toeslagen:

- alle verdere informatie die van belang kan zijn, bijvoorbeeld of het gaat om een aangepaste woning.

2024

Voor het lopende jaar zijn nog geen definitief inkomen of definitieve toeslagen bekend. Daarom zijn om het inkomen vast te kunnen stellen de loonstroken en uitkeringsspecificaties nodig. En daarnaast:

- alle beschikkingen met betrekking tot toeslagen voor 2024. Van toeslagen zijn er in het lopende jaar alleen 1 of meer voorlopige beschikkingen. Het is handig om alle pagina's met voor- en achterkant te hebben of in te kunnen zien;
- alle loonstroken en uitkeringsspecificaties voor 2024 van de aanvrager, partner en bij huurtoeslag ook van de eventuele kinderen en medebewoners;
- alle wijzigingen en veranderingen die van invloed waren op de bijstandsuitkering en/of op de hoogte van de toeslagen (verhuizingen, wijzigingen in hoogte inkomen, kind dat ging werken of stopte, etc.);

Voor huurtoeslag:

- informatie over de woonsituatie (kinderen, overige medebewoners en de leeftijd van allen). Deze informatie is vooral van belang voor huurtoeslag;
- huurspecificaties voor 2023 en 2024 waarop de kale huur en de servicekosten staan; de eerste heeft betrekking op de eerste helft van 2024, de tweede op de tweede helft van 2024;

Voor huurtoeslag en overige toeslagen:

- alle verdere informatie die van belang kan zijn, bijvoorbeeld of het gaat om een aangepaste woning.

Omdat de echtparen in dit geval al aanvullende bijstand krijgen, kunt u een deel van de gegevens uit de opsomming al uit het backofficesysteem dan wel uit Suwinet halen. Het opvragen van de gegevens leidt immers (waarschijnlijk) tot voordeel voor het echtpaar. Als u deze gegevens wilt delen met sociaal raadslieden of een andere maatschappelijke organisatie buiten de gemeente, heeft u daarvoor wel toestemming nodig van de inwoners en is het goed een verwerkersovereenkomst te hebben of op te stellen.

Inkomens- en vermogenstoets alleenverdieners zonder aanvullende bijstandsuitkering

Bij deze groep moet men alle gegevens uitvragen zoals deze bij de alleenverdieners met een aanvullende bijstandsuitkering vermeld zijn. Als deze inwoners schriftelijk toestemming geven, kunt u voor de daar beschikbare gegevens ook Suwinet raadplegen. Op het toestemmingsformulier dient duidelijk het doel van de uitvraag vermeld te worden. In dit geval dus: ten behoeve van het maken van een berekening om vast te stellen of deze inwoner voor compensatie in verband met de alleenverdienersproblematiek in aanmerking komt. Daarnaast moet men globaal de algemene criteria van bijzondere bijstand langslopen:

- Doen de kosten zich voor?
- Zijn de kosten noodzakelijk?
- Is er sprake van bijzondere omstandigheden? (bij de gevolgen van de alleenverdienersproblematiek is dat het geval, meer daarover in [§ 2.3 'Bijzondere bijstand'](#).)
- Wat betreft draagkracht en vermogen geldt het gemeentelijke beleid. Het staat de gemeente vrij om voor de doelgroep alleenverdienersproblematiek aanvullend beleid te maken. Daarbij zou de gemeente aan kunnen sluiten bij de vermogensnormen die voor de respectievelijke toeslagen gelden. Men zou de draagkrachtoets voor deze groep achterwege kunnen laten. Bij het recht op toeslagen wordt immers – naast het vermogen – alleen gekeken of het toetsingsinkomen niet te hoog is. Raadpleeg de gemeentelijke beleidsregels om na te gaan welke inkomsten worden meegerekend en welke draagkrachtregels er gelden. Zie voor eventueel aanvullend beleid voor deze doelgroep § 5.6.

5.5 Vaststellen van het verschil

Terugvordering over 2022 en/of 2023

Voor het vaststellen van alleen de terugvordering van huur- en zorgtoeslag hoeft men geen uitgebreide berekening te maken. Dat bedrag kunt u overnemen van de definitieve beschikking en/of de terugvorderingsbeschikking van Dienst Toeslagen. Het kan nuttig zijn ook nog een globale blik te werpen op de jaaropgaven en de definitieve beschikking inkomstenbelasting, met name om vast te stellen of de gegevens voor 2022 en/of 2023 juist zijn. Is dat niet zo? Dan kan het echtpaar geholpen worden met het verbeteren van de gegevens (ook voor 2024 en mogelijk volgende jaren). Dit kan leiden tot een nieuwe definitieve beschikking toeslagen en eventueel zelfs een nieuwe beschikking inkomstenbelasting over 2023.

Let op!

Als een definitieve beschikking niet klopt, moet **binnen 6 weken** bezwaar worden gemaakt. Stuur betrokkenen door naar de sociaal raadslieden of het Juridisch Loket voor juridisch advies en een (voorbeeld)bezwaarschrift. Is de termijn al verlopen, dan kan de beschikking wellicht toch nog worden herzien. Ook in dat geval is juridisch advies nuttig.

Tekort aan toeslagen 2023 en 2024

Wilt u voor 2024 het tekort aan toeslagen vaststellen? Dan moet u met de actuele gegevens van het echtpaar de ontvangen toeslagen berekenen en deze vergelijken met de voorlopige beschikkingen van Dienst Toeslagen. De hoogte van de berekende toeslagen zet u af tegen de toeslagen die ditzelfde echtpaar zou ontvangen als dit alleen een bijstandsuitkering had ontvangen. Voor deze laatste berekening is het handig te weten dat er voor gehuwden van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd voor 2024 een bruto jaarinkomen geldt van € 12.124 (voor 2023 € 11.381) voor elk van de partners.

De berekening voor 2023 vindt op vergelijkbare wijze plaats. Over dat jaar heeft het huishouden wellicht al de definitieve beschikking van Dienst Toeslagen ontvangen. Dan staat het toetsingsinkomen voor 2023 vast en ook de hoogte van de verschillende toeslagen. U werkt dan niet meer met voorlopige beschikkingen voor de toeslagen, maar met de definitieve beschikking. U berekent het verschil tussen de toeslagen die het huishouden heeft ontvangen en de toeslagen die dit huishouden had gekregen bij een volledige bijstandsuitkering.

Compensatie tot het sociaal minimum

Bij huishoudens die een netto-inkomen net boven bijstandsniveau hebben, moet men erop letten dat het netto-inkomen plus de ontvangen toeslagen plus de compensatie op het sociaal minimum uitkomen. Mocht dat overschreven worden, moet men de hoogte van de compensatie aanpassen. Bij een netto-inkomen op of onder bijstandsniveau en maximale toeslagen (inclusief compensatie) speelt dit niet, omdat je in die situatie nooit boven het sociaal minimum uitkomt.

Kostendelersnorm

Bij huurtoeslag is het van belang om alle medebewoners en hun inkomen mee te nemen. Dit heeft vaak grote gevolgen voor de hoogte van de toeslag. Bij de bepaling van de compensatie voor het huishouden reken je met bijstand ter hoogte van de kostendelersnorm, als die op grond van de Participatiewet zou gelden. Doordat het inkomen van de partners door de kostendelersnorm lager wordt – en ook van de huisgenoot(en) als die een bijstandsuitkering heeft – stijgt in de meeste gevallen het recht op huurtoeslag en daarmee ook het bedrag wat het huishouden tekort komt.

Let op: het inkomen van kinderen onder de 27 telt ook mee bij de berekening van de toeslagen, terwijl er dan geen sprake is van de kostendelersnorm. Bij kinderen onder de 23 geldt een vrijstelling op het inkomen. Zie ook [Huurtoeslag](#).

Rekenvoorbeelden

Rekenvoorbeeld 2023⁴⁰

Echtpaar met alleen bijstand	Alleenverdiener met aanvullende bijstand
Irene 02-03-1985 Sergio 03-04-1986 1 kind 12-06-2015 (minderjarig, geen inkomen of vermogen)	
Volledige bijstand: Irene € 11.381 Sergio € 11.381	Alleenverdiener met aanvullende bijstand: Irene € 19.440 (WIA) + € 4.322 (bijstand) Sergio € 4.322 (bijstand)
Huurwoning:	

⁴⁰ In deze en alle volgende berekening worden voorbeeldbedragen gebruikt die binnen de grenzen van de alleenverdienersproblematiek vallen. De rekenvoorbeelden hebben als doel inzicht te geven in de manier van berekenen.

Huur tot 1 juli 2023	€ 720		
Huur vanaf 1 juli 2023	€ 575,03 ⁴¹		
geen servicekosten			
Bij een huur van € 720:		Bij een huur van € 720:	
Huurtoeslag per maand	€ 383	Huurtoeslag per maand	€ 335
Zorgtoeslag per maand	€ 265	Zorgtoeslag per maand	€ 230
Bij een huur van € 575,03:		Bij een huur van € 575,03:	
Huurtoeslag per maand	€ 306	Huurtoeslag per maand	€ 258
Zorgtoeslag per maand	€ 265	Zorgtoeslag per maand	€ 230
		Te compenseren verschil tot 1 juli 2023:	
		Huurtoeslag per maand	€ 48
		Zorgtoeslag per maand	€ 35
		Te compenseren verschil vanaf 1 juli 2023:	
		Huurtoeslag per maand	€ 48
		Zorgtoeslag per maand	€ 35

⁴¹ Huurverlaging per 1 juli 2023 voor huurders met lager inkomen die in een corporatiewoning wonen.

Rekenvoorbeeld 2024, gevolg aanvullende bijstand op toeslagen

Echtpaar met alleen bijstand	Alleenverdiener (met aanvullende bijstand)
Martin 15-07-1979 Hanna 17-05-1987 2 kinderen (minderjarig, geen inkomen of vermogen)	
Heel 2024 Volledige bijstand: Martin € 12.124 Hanna € 12.124 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.977	Van januari tot en met augustus 2024 Alleenverdiener zonder aanvullende bijstand: Martin € 27.000 (WW) Hanna € 0 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.686*
Huurwoning: Huur heel 2024 € 660,00 geen servicekosten	
Huurtoeslag per maand € 399 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 398 Zorgtoeslag per maand € 233
	Van september tot en met december 2024 Alleenverdiener met aanvullende bijstand: Martin € 27.000 (WW) + € 3.020 (bijstand) Hanna € 3.020 (bijstand) Netto-inkomen p.m. ca. € 1.975
Huurtoeslag per maand € 399 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 299 Zorgtoeslag per maand € 165
	Te compenseren verschil tot en met augustus 2024 Huurtoeslag per maand € 1 Zorgtoeslag per maand € 3
	Te compenseren verschil september tot en met december 2024 Huurtoeslag per maand € 100 Zorgtoeslag per maand € 71

*Let op, inkomen ruim onder bijstandsniveau

Rekenvoorbeeld 2024, gevolg samenwonen

Echtpaar met alleen bijstand	Alleenstaande resp. alleenverdiener met aanvullende bijstand
Jerry 03-08-1972 Anton 05-12-1977*	Van januari tot en met juni 2024: Anton alleenstaand € 19.107 (bijstand op jaarbasis) Jerry alleenstaand € 19.100 (WIA) Beide alleenstaand, alleenverdienersproblematiek is niet aan de orde.
Huurwoning Jerry: Huur heel 2024 € 660 geen servicekosten	Van januari tot en met juni 2024 voor Jerry: Huurtoeslag per maand € 396 Zorgtoeslag per maand € 123
Huurwoning Anton: Huur januari t/m juni 2024 € 550 geen servicekosten	Van januari tot en met juni 2024 voor Anton: Huurtoeslag per maand € 327 Zorgtoeslag per maand € 123
Jerry en Anton gaan samenwonen en staan per juli op hetzelfde adres ingeschreven en ook bij elkaars pensioenfonds aangemeld (waarmee zij zowel toeslagpartners als fiscaal partner worden).**	
Heel 2024 Volledige bijstand: Jerry € 12.124 Anton € 12.124 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.977	Van juli tot en met december 2024: Jerry € 19.100 + € 3.500 (bijstand) Anton € 9.550 en € 3.500 (bijstand vóór samenwonen en bijstand na samenwonen)
Huurwoning Jerry: Huur heel 2024 € 660,00 geen servicekosten	Alleen voor juli tot en met december speelt de alleenverdienersproblematiek, alleen over die periode kan compensatie worden gegeven.
Huurtoeslag per maand € 392 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 244 Zorgtoeslag per maand € 135
	Te compenseren verschil juli tot en met december 2024 Huurtoeslag per maand € 148 Zorgtoeslag per maand € 101

*Als Anton vóór 1-1-1972 geboren was, had Jerry mogelijk per datum samenwonen een uitkering op grond van de Toeslagenwet bij UWV kunnen aanvragen. En zo nodig hadden beiden daarbij nog een stukje aanvullende bijstand bij de gemeente kunnen aanvragen, tot het netto geldende bijstandsniveau.

**Omdat zij medio 2024 pas samen gaan wonen, zullen zij voorlopig niet op de lijst van het Rijk voorkomen. Daar staan immers alleen huishoudens op die in het jaar T-1 tot de doelgroep alleenverdieners behoorden.

Rekenvoorbeeld 2024, inwonende kinderen met inkomen

Echtpaar met alleen bijstand	Alleenverdiener (met aanvullende bijstand)
Martin 15-07-1979 Hanna 17-05-1987 Martijn 01-09-2007 (17) bijbaan € 3.600 bruto Ronald 27-10-2003 (21) werk € 22.000 bruto*	
Volledige bijstand: Martin € 12.124 Hanna € 12.124 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.977	Alleenverdiener zonder aanvullende bijstand: Martin € 20.000 (WIA) Hanna € 8.000 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.800*
Huurwoning: Huur heel 2024 € 660,00 geen servicekosten	
Huurtoeslag per maand € 156** Zorgtoeslag per maand € 236***	Huurtoeslag per maand € 93 Zorgtoeslag per maand € 222
Huurwoning: Huur heel 2024 € 720,00 geen servicekosten	
Huurtoeslag per maand € 180 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 117 Zorgtoeslag per maand € 222
	Te compenseren verschil bij een huur van € 660 Huurtoeslag per maand € 63 Zorgtoeslag per maand € 4
	Te compenseren verschil bij een huur van € 720 Huurtoeslag per maand € 63 Zorgtoeslag per maand € 4

*Als een kind of andere huisgenoot geen actuele financiële gegevens willen verstrekken, lukt het meestal wel om via Mijn toeslagen een indicatie van dat inkomen te achterhalen.

**Je ziet hier de invloed van het inkomen van het oudste kind, waarvan alles boven de vrijstelling van € 5.970 meetelt bij het bepalen van de huurtoeslag. De huurtoeslag is veel lager dan als dit kind geen inkomen zou hebben (zie daarvoor andere voorbeeldberekeningen zonder kinderen met inkomen).

***Je ziet ook dat het inkomen van het kind geen invloed heeft op de hoogte van de zorgtoeslag. Bij alleen bijstand is deze maximaal, bij het andere inkomen zie je de zorgtoeslag door de alleenverdienersproblematiek dalen.

Rekenvoorbeeld 2024, kostendelersnorm

Echtpaar met alleen bijstand	Alleenverdiener (met aanvullende bijstand)
Martin 15-07-1979 Hanna 17-05-1987 2 kinderen (minderjarig, geen inkomen of vermogen)	
Volledige bijstand: Martin € 12.124 Hanna € 12.124 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.977	Alleenverdiener zonder aanvullende bijstand: Martin € 27.000 (WW) Hanna € 0 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.686
Huurwoning: Huur heel 2024 € 660,00 geen servicekosten	
Huurtoeslag per maand € 399 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 398 Zorgtoeslag per maand € 233
Met oma erbij	
Oma (01-05-1944) met AOW = bruto € 12.810	AOW = € 12.810
Bijstand op basis van kostendelersnorm: Martin € 10.507 Hanna € 10.507 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.713	Alleenverdiener zonder aanvullende bijstand: Martin € 27.000 (WW) Hanna € 0 Netto-inkomen p.m. ca. € 1.686
Huurtoeslag per maand € 313 Zorgtoeslag per maand € 236	Huurtoeslag per maand € 171 Zorgtoeslag per maand € 236
	Te compenseren verschil: Huurtoeslag per maand € 142 Zorgtoeslag per maand € 0
Oma met hoger inkomen	
Oma met AOW en pensioen € 22.810	AOW en pensioen € 22.810
Huurtoeslag per maand € 86 Zorgtoeslag per maand € 236	Geen recht op huurtoeslag Zorgtoeslag per maand € 236
	Te compenseren verschil: Huurtoeslag per maand € 86 Zorgtoeslag per maand € 0

6 Juridische aandachtspunten

Er zijn enkele juridische onderwerpen die extra aandacht verdienen, omdat zij gevolgen voor de inwoners dan wel voor de gemeente kunnen hebben.

6.1 Formulering bij toekennen bijzondere bijstand

Bij toekenning van de bijzondere bijstand is het belangrijk om te vermelden dat deze wordt toegekend voor te hoge eigen te dragen huurkosten en/of zorgpremie, vanwege het mislopen van een deel zorg- en huurtoeslag. Zo staat het ook opgenomen in de voorbeeldbeschikkingen ([zie bijlage 2](#)).

Als bijzondere bijstand aan specifieke kosten wordt gekoppeld, is deze onbelast. Het is van belang bij zowel het eenmalig als het periodiek verstrekken van de compensatie, deze link met specifieke kosten te maken. Het ontbreken van deze koppeling kan ertoe leiden dat de Belastingdienst deze compensatie als een belaste periodieke verstrekking ziet. Dit zou gevolgen hebben voor het toetsingsinkomen van betrokkenen en leidt dan waarschijnlijk tot een terugvordering van toeslagen. De benodigde compensatie wordt dan groter.

Let op:

In de beschikking moet staan dat de bijzondere bijstand wordt toegekend voor de te hoge eigen te dragen kosten voor de huur en de zorgverzekeringspremie.

In het handelingsperspectief staat hierover het volgende:

"Het is hierbij van belang om in de beschikking te vermelden dat de bijzondere bijstand wordt toegekend voor te hoge eigen te dragen huurkosten en/of zorgpremie. Het vastgestelde toeslagenbedrag komt lager uit dan noodzakelijk wordt geacht om in die kosten te voorzien. (...) De bijzondere bijstand kan vanwege de koppeling aan specifieke kosten onbelast worden verstrekt. Hierdoor telt deze bijzondere bijstand niet mee voor het toetsingsinkomen van de ontvanger, en heeft dit geen verdere gevolgen voor de hoogte van ontvangen toeslagen in het lopende jaar. Voor de fiscale verwerking van bijzondere bijstand voor noodzakelijke kosten verwijzen we naar de Rekenregels en handleiding loonheffingen over bijstandsuitkeringen 2022."⁴²

6.2 Gewone verplichtingen bijzondere bijstand

De compensatie vanuit het handelingsperspectief wordt verstrekt vanuit de bijzondere bijstand. Dat betekent dat in principe alle normale verplichtingen uit de Participatiewet gelden, waaronder ook de inlichtingenplicht. De gemeente kan gebruik maken van alle bevoegdheden die haar op grond van die wet toekomen: herziening, intrekking en terugvordering.

Heeft een inwoner door schending van de inlichtingenplicht ten onrechte bijzondere bijstand ontvangen, zijn herziening en terugvordering verplicht. Gaat het niet om schending van de inlichtingenplicht, maar bestaat er om andere redenen geen of een lager recht, dan heeft de gemeente de discretionaire bevoegdheid om te herzien en terug te vorderen. Overweeg ook de investering in tijd en geld en wat het de gemeente uiteindelijk oplevert. Het gemeentelijk beleid hierop is bepalend.

⁴² Gemeentenieuws van SZW 2023-1, onderwerp 5, zie [Gemeentenieuws van SZW 2023-1 | Actueel | Rijksoverheid.nl](#)

6.3 Aanvraag compensatie over jaren vóór het handelingsperspectief

Het handelingsperspectief en deze handreiking beschrijven alleen de compensatie voor misgelopen toeslagen in 2023 en voor een terugvordering over 2022. Beide moeten worden veroorzaakt door de alleenverdienersproblematiek en kunnen gecompenseerd worden door middel van individuele bijzondere bijstand.

Het staat inwoners echter vrij ook een aanvraag te doen voor het (deels) mislopen van toeslagen in 2022 en de jaren daarvoor.⁴³ De gemeente zal deze aanvraag gewoon in behandeling moeten nemen en beoordelen op grond van artikel 35 van de Participatiewet. De gemeente doet er goed aan de uitspraak van de CRvB uit 2022 in acht te nemen.⁴⁴ Bij een afwijzing zal de gemeente deze goed moeten onderbouwen. Anders is de kans aanwezig dat als de inwoner na afwijzing in beroep gaat, de rechter zal oordelen dat de inwoner ook over eerdere jaren in aanmerking moet komen voor vergoeding van de gemiste toeslagen, vermoedelijk ook door middel van individuele bijzondere bijstand.

Het Rijk beslist op een later moment over eventuele compensatie voor de jaren vóór 2023.

6.4 Verhuizing naar een andere gemeente

Het kan voorkomen dat een huishouden dat tot de groep alleenverdieners behoort gaat verhuizen. Voor de compensatie geldt het woonplaatsbegrip uit artikel 40 van de Participatiewet. Na verhuizing kan iemand in de nieuwe woongemeente (weer) een aanvraag voor compensatie doen. De gemeente waar de aanvrager op de aanvraagdatum woont is de bevoegde gemeente.

De gemeente kan hierop beleid ontwikkelen. Denk daarbij onder andere aan de situatie dat:

- het huishouden in de oude gemeente al compensatie heeft ontvangen tot het moment van de verhuizing;
- er nog helemaal geen compensatie was verstrekt, terwijl het huishouden daarvoor wel in aanmerking blijkt te komen;
- er slechts een gedeelte van de periode compensatie is verstrekt. Bijvoorbeeld omdat de oude gemeente alleen compensatie voor het lopende jaar verstrekt.

Als de nieuwe gemeente wil weten of de oude gemeente al compensatie heeft verstrekt en over welke periode, kan zij bij de inwoners de beschikkingen daarover van de oude gemeente opvragen. De gemeente kan daartoe bijvoorbeeld een vraag in het aanvraagformulier opnemen. Uiteraard kan zij ook navraag doen bij de oude gemeente, dit op grond van artikel 53a, eerste lid in samenhang met artikel 64 eerste lid, onderdeel a van de Participatiewet.

De doorzendplicht volgens artikel 2:3 Algemene wet bestuursrecht geldt. Aanvragen die bij de ‘verkeerde’ gemeente worden gedaan, moeten worden doorgestuurd naar de juiste gemeente.

6.5 Compensatie bij beslag

Huishoudens die al langer op of onder het minimum leven, kunnen te maken krijgen met schulden, en vervolgens met beslaglegging en/of een schuldregeling.

Op grond van artikel 46 van de Participatiewet is bijzondere bijstand niet vatbaar voor beslag. Bij het berekenen van de compensatie moet men rekenen met het werkelijke inkomen. Op basis daarvan worden ook de toeslagen toegekend. Dat vervolgens een deel van dat inkomen onder de beslaglegging valt, doet niet ter zake.

⁴³ De situatie is denkbaar dat een gezin in 2022 een hoger bedrag aan toeslagen is misgelopen dan met een compensatie van de terugvordering wordt vergoed.

⁴⁴ CRvB 27 september 2022, [ECLI:NL:CRVB:2022:1952](#); zie ook [§ 2.2 ‘Uitspraak en gevolgen’](#)

Bijlage 1: Toeslagen en afbouw heffingskortingen

Huur-, zorg en kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget worden berekend en uitbetaald door Dienst Toeslagen. Deze toeslagen vormen voor huishoudens met een minimuminkomen een wezenlijk onderdeel van hun besteedbare inkomen. Daarom is het van belang dat die huishoudens de toeslagen krijgen die zij nodig hebben om ten minste op het bestaansminimum uit te komen.

De hoogte van de toeslagen is afhankelijk van het (gezamenlijke) bruto-inkomen (het toetsingsinkomen) in het huishouden en wordt lager naarmate dit inkomen stijgt.⁴⁵ De inwoners met de laagste inkomens krijgen de maximale toeslag, voor zover zij aan alle voorwaarden van een toeslag voldoen. Vanaf een bepaald inkomen daalt de toeslag en bij een bepaalde inkomensgrens stopt de toeslag helemaal. Het inkomen vanaf waar de toeslag daalt en stopt verschilt per toeslag.

Het systeem van toeslagen

Toeslagen starten altijd met een aanvraag. De aanvrager⁴⁶ hoeft de toeslagen slechts eenmaal aan te vragen, de toeslagen worden in de jaren daarna automatisch voorgezet zolang de aanvrager of Dienst Toeslagen deze niet stopzet.

De berekening van de hoogte van de toeslagen vindt altijd plaats op basis van een geschat toetsingsinkomen per kalenderjaar. Het werkelijke inkomen kan immers pas na afloop van een jaar definitief worden vastgesteld. Bij de aanvraag moet de aanvrager het toetsingsinkomen van zichzelf, zijn partner en eventuele medebewoners (bij huurtoeslag) voor het lopende jaar (jaar t) zo goed mogelijk schatten. De aanvrager, zijn partner en eventueel ook de medebewoner zijn verantwoordelijk voor het tijdig doorgeven van wijzigingen van het toetsingsinkomen, maar ook van alle overige zaken die relevant zijn voor de berekening van de toeslagen.

Bij het vaststellen van de voorlopige toeslagen voor het volgende jaar (jaar t+1) maakt Dienst Toeslagen op basis van de tot dan toe bekende gegevens een schatting van het toetsingsinkomen van alle betrokkenen. Dat gebeurt in het najaar van jaar t; de schatting voor de toeslagen voor 2024 vindt dus plaats in het laatste kwartaal van 2023. Dienst Toeslagen wijzigt voor het nieuwe jaar het verzamelinkomen naar het geschatte bedrag. Mocht dat niet kloppen, dan moet de aanvrager daar in principe zelf alert op zijn en een wijziging doorgeven.

Dienst Toeslagen wijzigt zelf het toetsingsinkomen gedurende het jaar niet. Dat kan alleen de aanvrager doen, of eventueel de partner of een medebewoner (alleen voor huurtoeslag). Dienst Toeslagen wijzigt het toetsingsinkomen alleen zelf bij het schatten van het toetsingsinkomen voor het nieuwe jaar en volgt het definitieve inkomen dat de Belastingdienst over een bepaald jaar vaststelt. Pas dan kan Dienst Toeslagen op basis van die gegevens de definitieve toeslagen vaststellen.

De toeslagen worden uitbetaald vóór de maand waarvoor ze bedoeld zijn. De eerste toeslag voor 2024 wordt dus uitbetaald in december 2023. Wijzigingen die gevolgen hebben voor de hoogte van het voorschot van de toeslag kunnen worden doorgegeven tot enkele weken voor uitbetaling van het laatste voorschot van het kalenderjaar, eind november. Na deze datum leiden wijzigingen niet meer tot uitbetaling of aanpassing van een voorschot. Dienst Toeslagen wacht dan het definitieve toetsingsinkomen af (al dan niet volgend op de belastingaangifte) om vervolgens de definitieve hoogte van de toeslagen voor jaar t vast te stellen. Gewoonlijk krijgt de aanvrager daar medio jaar t+1 bericht over, als men tijdig aangifte heeft gedaan of geen aangifte hoeft

⁴⁵ Het toetsingsinkomen is gelijk aan het verzamelinkomen uit de definitieve aanslag inkomstenbelasting in het geval dat iemand belastingaangifte heeft gedaan. Als iemand geen belastingaangifte doet, is het gelijk aan het belastbare loon van de jaaropgaaf. Daar wordt het ook wel 'bedrag voor de loonheffingen (LH of LB)' of 'fiscaal loon' genoemd.

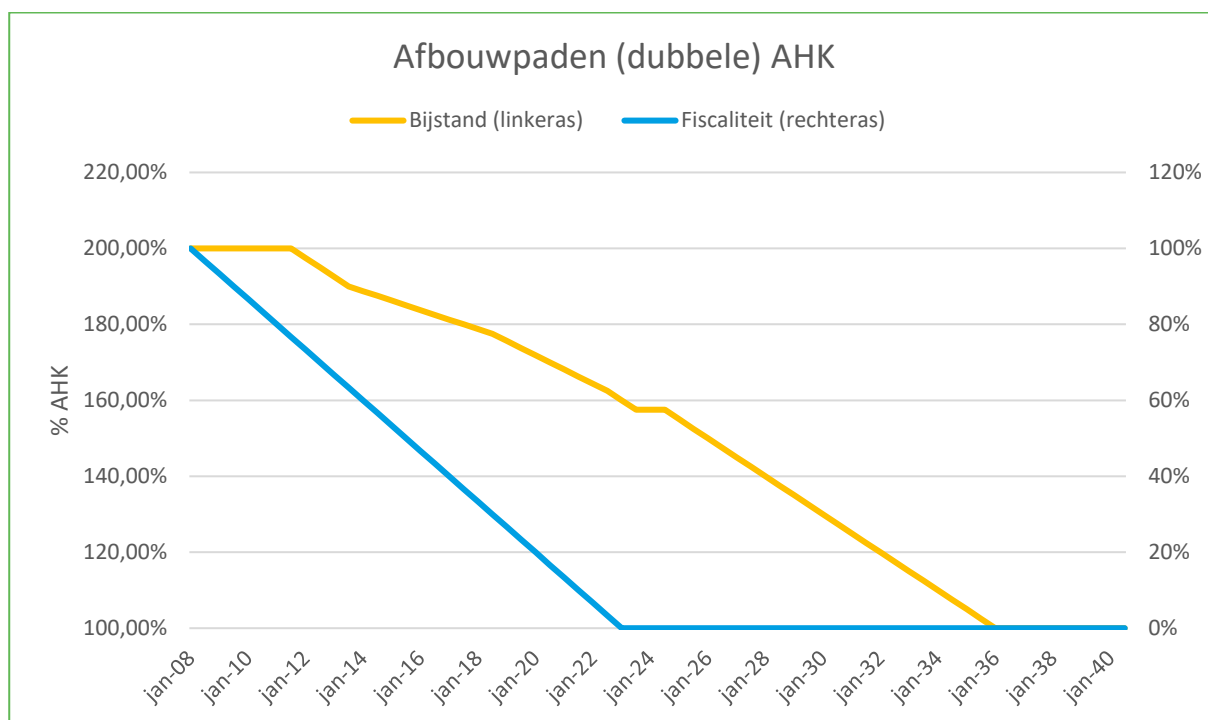
⁴⁶ We gebruiken hier het woord 'aanvrager' ook voor de jaren na de eerste aanvraag, als diegene de toeslag al ontvangt. Hiermee is duidelijk op wiens naam de toeslag staat, dit in tegenstelling tot zijn (toeslag)partner en medebewoners.

te doen.

Afbouw algemene heffingskorting

Door toepassing van een heffingskorting hoeft de belastingplichtige minder belasting te betalen. Vroeger was het voor een (echt)paar mogelijk dat zowel de werkende partner als de (bijna) niet werkende partner algemene heffingskorting (AHK) kon ontvangen. De minstverdienende partner kreeg de heffingskorting uitbetaald voor zover de meestverdienende partner voldoende belasting betaalde. De regeling staat (technisch onjuist) bekend als de overdraagbare algemene heffingskorting. Het beleid van de overheid is al vele jaren gericht op het bevorderen van toetreding op de arbeidsmarkt. Om het voor de minstverdienende partner aantrekkelijker te maken (meer) te gaan werken, wordt de heffingskorting voor de minstverdienende partner die geboren is na 1962 sinds 2009 afgebouwd. Vanaf 2023 is dit deel van de heffingskorting voor deze doelgroep helemaal vervallen.

In de bijstand is er geen mogelijkheid tot overdraagbaarheid, want er wordt uitgegaan van een netto norm. Bij de berekening van de netto bijstandsnorm werd deze wel gesimuleerd door twee keer de AHK toe te passen. Maar deze toepassing van de dubbele algemene heffingskorting wordt ook afgebouwd. Deze afbouw is later begonnen (in 2012) en over een langere periode uitgesmeerd, zodat deze naar verwachting voltooid is in 2036. Dit was 2035, maar als onderdeel van de koopkrachtmategelen voor 2024 is een wetswijziging ingediend om de afbouw in 2024 te bevriezen. De onderstaande figuur houdt hier al rekening mee.

Bij het bepalen van de bijstandsnorm voor gehuwden wordt rekening gehouden met de dubbele algemene heffingskorting. Bij een echtpaar waarbij slechts één van de partners een inkomen uit werk of een loondervingsuitkering heeft, geldt maar één keer de algemene heffingskorting. Met andere woorden, dit echtpaar moet meer belasting betalen en heeft dus in totaal een hoger bruto-inkomen nodig om ten minste op hetzelfde netto-inkomen uit te komen als een echtpaar met een volledige bijstandsuitkering.

Bij een combinatie van inkomsten uit loondervingsuitkering of werk én aanvullende bijstand heeft met name de partner die alleen bijstand krijgt alsnog recht op een stuk algemene heffingskorting. De verhouding tussen inkomen uit loondervingsuitkering en/of werk en bijstandsuitkering bepaalt uiteindelijk hoe hoog het bruto-inkomen van het huishouden is.

Met een hoger bruto-inkomen komt een deel van de alleenverdienershuishoudens al in de afbouwfase van de

toeslagen terecht. Dit leidt dan tot een lagere vaststelling van de toeslagen. Het totale besteedbare inkomen van deze huishoudens inclusief toeslagen komt daarmee onder het bestaansminimum (bijstandsnorm met maximale toeslagen).

Bijlage 2: Publicaties in verband met de alleenverdienersproblematiek

2016

- [Brief Nationale ombudsman aan staatssecretaris SZW](#) (19 december 2016)

2022

- CRvB 27 september 2022, [ECLI:NL:CRVB:2022:1952](#)
- [Brief LOSR/Sociaal Werk Nederland aan SZW](#) (18 november 2022)
- [Kamerbrief Reactie op brief LOSR over samenloop regelingen en effect op toeslagen](#) (13 december 2022)

2023

- Kamervragen over reactie op brief LOSR over samenloop regelingen en effect op toeslagen (18 januari 2023)
- Kamervragen over samenloop regelingen en gezinnen onder bijstandsniveau (6 maart 2023)
- [Beantwoording Kamervragen over reactie op brief LOSR over samenloop regelingen en effect op toeslagen](#) (20 maart 2023)
- [Beantwoording Kamervragen over samenloop regelingen](#) (29 maart 2023)
- [Kamerbrief over effect samenloop van regelingen op toeslagen alleenverdieners](#) (29 maart 2023)
- [Gemeentenieuws van SZW 2023-1](#) – Handelingsperspectief
- [Kamerbrief Voortgang aanpak samenloop regelingen bij alleenverdienende huishoudens](#) (2 juni 2023)
- [Kamerbrief Alleenverdienende huishoudens voortgang aanpak bij samenloop van regeling](#) (19 september 2023)
- [Gemeentenieuws van SZW 2023-4](#) – Aankondiging tijdelijke regeling
- [Kamerbrief over stand van zaken aanpak alleenverdieners](#) (18 december 2023)

2024

- [Gemeentenieuws van SZW 2024-1](#) – Voortzetting in 2024, Handreiking, Budget, Alleen UWV-uitkering
- [Internetconsultatie Wetsvoorstel overbruggingsregeling alleenverdieners](#) (22 maart 2023)
- [Gemeentenieuws van SZW 2024-2](#) – Lijst alleenverdienende huishoudens, Budget 2023
- [Gemeentenieuws van SZW 2024-3](#) – Aanmelding lijst alleenverdieners voor 30 juni
- [Gemeentenieuws van SZW 2024-4](#) – Aankondiging kamerbrief, Herinnering 30 juni
- [Kamerbrief Voortgang aanpak alleenverdienersproblematiek](#) (24 juni 2024)
- Wetsvoorstel tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek naar Raad van State (26 juni 2024)
- Afdeling advisering van de Raad van State, [Advies Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek](#) (24 juli 2024)
- [Voorpublicatie van budgetten Alleenverdienersproblematiek voor gemeenten](#) (2 augustus 2024)

Bijlage 3: Modelteksten

Modelteksten alleenverdienersproblematiek

Individuele bijzondere bijstand voor huur en zorgpremie

Inhoud

Modeltekst 1: Alleenverdieners, mogelijk recht op aanvulling inkomen _____	56
Brief 2: Mededeling mogelijk recht aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep aanvullende bijstand) _	57
Brief 3: Informatie over mogelijk recht op aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep lijst en geen uitkering gemeente) _____	59
Modeltekst 4: Antwoordkaart om contact op te nemen _____	61
Beschikking 5: Toekenning periodieke bijzondere bijstand als aanvulling op huur en zorgpremie _____	62
Beschikking 6: Toekenning eenmalig bijzondere bijstand voor vergoeding van de terugvordering toeslagen en compensatie tekort _____	64

Wijzigingen versie september 2024

- Brief 3 aan inwoners van de lijst is nieuw
- In beschikking 6 is ook de mogelijkheid voor compensatie van het inkomenstekort over 2023 en 2024 toegevoegd.
- In enkele brieven zijn de jaartallen gewijzigd.

De wijzigingen zijn geel gemarkeerd.

N.B.! In deze modelbrieven zijn niet het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag opgenomen. Huishoudens kunnen in uitzonderlijke gevallen ook onder het bestaansminimum komen doordat zij als gevolg van de alleenverdienersproblematiek minder kinderopvangtoeslag ontvangen. En alleen in 2024 doordat zij minder kindgebonden budget ontvangen. Wanneer hiervan bij inwoners sprake is, kunt u deze regelingen zelf toevoegen aan de modelbrieven. Op de antwoordkaart zijn deze regelingen wel toegevoegd.

Modeltekst 1: Alleenverdieners, mogelijk recht op aanvulling inkomen

Deze modeltekst kan gebruikt worden als basis voor een websitetekst of foldertekst.

Aanvulling op het inkomen voor alleenverdieners, ook voor u?

Mensen die getrouwd zijn of samenwonen en samen een laag inkomen hebben, krijgen soms minder huur- en zorgtoeslag dan de bedoeling is. Dit komt omdat regelingen elkaar tegenwerken. De gemeente <@naam_gemeente@> kan deze mensen mogelijk helpen door de huur- en zorgtoeslag aan te vullen.

Wanneer is dit aan de hand?

Dit kan bij u aan de hand zijn als:

- u een partner heeft en u samen belastingaangifte doet (of kunt doen) en samen huur- en/of zorgtoeslag ontvangt;
- één van u een uitkering van UWV, SVB en/of een private verzekeraar heeft en eventueel ook een klein inkomen uit werk; en
- de ander geen inkomen heeft of een klein inkomen; en
- u samen mogelijk een aanvullende bijstandsuitkering heeft.

Over welke toeslagen gaat het?

Het gaat om:

- de huur- en/of de zorgtoeslag voor het jaar 2024 en/of 2023;
- een terugbetaling van een deel van de huur- en/of zorgtoeslag voor het jaar 2022 en/of 2023.

Wat kunnen we voor u doen?

We kunnen uitzoeken of u minder toeslag krijgt dan de bedoeling is, of misschien te veel moet terugbetalen. We berekenen hoeveel huur- en zorgtoeslag u en uw partner zouden krijgen als u alleen een bijstandsuitkering ontvangt. Ontvangt u minder toeslag? Dan kunt u voor dit verschil misschien bijzondere bijstand krijgen. Moet u een bedrag aan toeslag 2022 en/of 2023 terugbetalen? Dan kunnen we hiervoor mogelijk ook bijzondere bijstand geven.

Wat moet u doen?

U kunt u aanmelden via <@aanmeldmogelijkheid@>. Of stuur ons een bericht via <@e-mail/Whatsapp/variabel@>.

We nemen <@binnen aantal weken/zo snel mogelijk@> contact met u op.

Brief 2: Mededeling mogelijk recht op aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep aanvullende bijstand)

Onderwerp: Mogelijk recht op een aanvulling op uw inkomen en/of een vergoeding

Beste <@namen@>,

U ontvangt van de gemeente <@naam_gemeente@> samen een aanvullende bijstandsuitkering. Dit is een aanvulling op een andere uitkering van een van u beiden. Het is mogelijk dat deze inkomsten samen toch te weinig zijn om van te kunnen leven. Hierover leest u meer in deze brief.

Wat is er aan de hand?

Sommige mensen leven van minder geld dan het bestaansminimum. Dat is het minimale bedrag dat nodig is om van te kunnen leven. Dit komt omdat deze mensen minder huur- en zorgtoeslag krijgen dan nodig is. Of omdat zij achteraf te veel daarvan moeten terugbetalen.

Deze toeslagen worden berekend met het bruto inkomen. En dat is bij een uitkering van bijvoorbeeld UWV hoger dan bij een volledige bruto bijstandsuitkering. Bij een hoger bruto inkomen worden de toeslagen lager. Dat is in deze situatie niet de bedoeling. Misschien is dit ook zo voor u en uw partner.

Wanneer is dit aan de hand?

Dit kan bij u aan de hand zijn als:

- één van u een uitkering van UWV, SVB en/of een private verzekeraar heeft en eventueel ook een klein inkomen uit werk; en
- de ander geen inkomen heeft of een heel klein inkomen; en
- u daarbij samen een aanvullende bijstandsuitkering heeft.

Met deze inkomsten en aanvullende bijstand heeft u een inkomen op bijstandsniveau. Daarbij krijgt u nog toeslagen zoals huurtoeslag en zorgtoeslag.

Over welke toeslagen gaat het?

Het gaat om:

- de huur- en/of de zorgtoeslag voor het jaar 2024 en/of 2023;
- een terugbetaling van een deel van de huur- en/of zorgtoeslag voor het jaar 2023 en/of 2022.

Waarom krijgt u deze brief?

U ontvangt samen van ons een bijstandsuitkering als aanvulling op het inkomen. We weten niet of u daarbij misschien te weinig huur- en/of zorgtoeslag ontvangt. Of dat u te veel ontvangen toeslag moet terugbetalen. Dat willen we graag samen met u bekijken.

Wat kunnen we doen?

Als u dat wilt, zoeken we voor u uit of u minder toeslag krijgt dan de bedoeling is of te veel moet terugbetalen. Hiervoor hebben we informatie van u nodig.

We berekenen hoeveel huur- en zorgtoeslag u en uw partner zouden krijgen als u alleen een bijstandsuitkering ontving. Ontvangt u minder toeslag? Dan kunnen we voor dit verschil misschien bijzondere bijstand geven. Moet u een bedrag aan toeslag voor 2022 en/of 2023 terugbetalen? Dan kunt u hiervoor mogelijk ook bijzondere bijstand krijgen. U krijgt dan dus extra geld van ons.

Wat moet u doen?

Wilt u weten of u minder huur- en/zorgtoeslag krijgt of meer moet terugbetalen dan de bedoeling is? Stuur ons dan een bericht via <@e-mail/Whatsapp/variabel@> <@of stuur de antwoordkaart terug@>.

<@Toelichting_hoe_contact_mailadres/telefoonnummer/variabel@> We nemen
<@binnen_aantal_weken/zo_snel_mogelijk@> contact met u op.

Heeft u vragen?

<@Eigen tekst gemeente of:

Neem dan gerust contact op met <@ons/naam_contactpersoon@>. Dat kan op werkdagen van

<@tijd_tot_tijd_@> uur via telefoonnummer <@telefoonnummer@>. Houd uw Burgerservicenummer (BSN)

<@of persoonsnummer@> bij de hand, dan kunnen wij u sneller helpen.

U kunt ook een e-mail sturen naar <@e-mailadres@>.@>

Met vriendelijke groet,
namens de gemeente,

Naam
Functie

Brief 3: Informatie over mogelijk recht op aanvulling inkomen of vergoeding (doelgroep lijst en geen uitkering gemeente)

Deze modelbrief is bedoeld voor de doelgroep van de lijst, die niet op een andere manier al bij de gemeente bekend is. De brief is een oproep om contact op te nemen en vermeldt een aantal criteria wanneer dit geen zin heeft.

Onderwerp: Mogelijk recht op een aanvulling op uw inkomen en/of een vergoeding

Beste <@namen@>,

Deze brief gaat over een aanvulling van de gemeente <@naam_gemeente@> op het inkomen van alleenverdieners. Mogelijk heeft u daar recht op. Lees deze brief daarom goed!

Wat is er aan de hand?

Partners kunnen samen onbedoeld een lager inkomen hebben dan het bestaansminimum. Dat is het minimale bedrag dat nodig is om van te leven. Dit kan als de ene partner een uitkering van UWV, SVB of een private verzekeraar ontvangt en de ander geen of weinig inkomen heeft. Dit noemen we een alleenverdieners-huishouden.

Bij deze partners werken verschillende regelingen van onder andere de Belastingdienst elkaar tegen. Het gevolg is dat zij minder huur- en zorgtoeslag krijgen dan zij nodig hebben, en daardoor minder te besteden hebben dan mensen met een bijstandsuitkering. Dat is niet de bedoeling.

Wanneer is dit aan de hand?

Dit kan bij u aan de hand zijn als:

- u een partner heeft en u samen belastingaangifte doet (of kunt doen) en samen huur- en/of zorgtoeslag ontvangt;
- één van u een uitkering van UWV, SVB en/of een private verzekeraar heeft en eventueel ook een klein inkomen uit werk; en
- de ander geen inkomen heeft of een klein inkomen.

Over welke toeslagen gaat het?

Het gaat om:

- de huur- en/of de zorgtoeslag voor het jaar 2024 en 2023;
- een terugbetaling van (een deel van) de huur- en/of zorgtoeslag voor het jaar 2023 en/of 2022.

Waarom krijgt u deze brief?

We hebben een lijst met inwoners van de gemeente <@naam_gemeente@> die mogelijk een inkomen hebben dat lager is dan het bestaansminimum. Deze lijst komt van de Belastingdienst. Die heeft de lijst gemaakt op basis van inkomensgegevens van 1 jaar geleden en gegevens van huur- en zorgtoeslag. U staat hier ook op. Op de lijst staat niet de hoogte van uw inkomen en ook niet hoe veel huur- en zorgtoeslag u ontvangt, alleen uw burgerservicenummer (BSN) staat erop. Daarom weten we niet precies of u te weinig huur- en/of zorgtoeslag ontvangt en recht heeft op een aanvulling op uw inkomen. Of dat u te veel ontvangen toeslag moet terugbetalen. Dat willen we graag samen met u bekijken.

Wat kunnen we doen?

Als u dat wilt, zoeken we voor u uit of u minder toeslag krijgt dan de bedoeling is. Of dat u te veel moet terugbetalen. Hiervoor hebben we informatie van u nodig.

We berekenen hoeveel huur- en zorgtoeslag u samen zou krijgen als u een bijstandsuitkering zou ontvangen in plaats van het inkomen dat u nu heeft. Krijgt u minder toeslag? Dan kunnen we voor het verschil misschien

bijzondere bijstand geven. Moet u een bedrag aan toeslag voor 2022 en/of 2023 terugbetalen? Dan kunt u hiervoor mogelijk ook bijzondere bijstand krijgen. U krijgt dan dus extra geld van ons.

Wanneer heeft u geen recht op de aanvulling van de gemeente?

Dat is als een of meer van deze situaties voor u geldt:

- U heeft dit jaar en vorig jaar geen of weinig uitkering van UWV, SVB en/of een private verzekeraar ontvangen. De reden hiervoor is dat u (beiden) inkomen uit werk heeft.
- U heeft samen een vermogen van meer dan € <@15.500/vermogensgrens_huurtoeslag/zorgtoeslag/variabel@>. Met vermogen bedoelen we geld op betaal- en spaarrekeningen en spullen met veel waarde.
- U heeft (beiden) de AOW-leeftijd bereikt.
- Degene van u die het minste verdient (dit is de minstverdienende partner) is geboren vóór 1963.
- U bent heel 2024 geen partners meer.

U valt dan niet meer in de groep alleenverdieners met te weinig inkomen.

Maakt u zich zorgen over uw inkomen? Lees dan de informatie bij 'Hulp bij geldzaken nodig?'.

Wat moet u doen?

Hoort u bij de groep alleenverdieners met mogelijk minder inkomen dan het bestaansminimum? Of weet u niet zeker of u tot die groep behoort. Wilt u weten of u minder huur- en/zorgtoeslag krijgt of meer moet terugbetalen dan de bedoeling is? Stuur ons dan een bericht via <@e-mail/Whatsapp/variabel@> <@of stuur de antwoordkaart terug@>. <@Toelichting_hoe_contact_mailadres/telefoonnummer/variabel@> We nemen <@binnen_aantal_weken/zo_snel_mogelijk@> contact met u op.

Hulp bij geldzaken nodig?

Maakt u zich zorgen over geld? Heeft u moeite om uw rekeningen te betalen? Of heeft u schulden? We kunnen u hierbij helpen! Neem contact met ons op via <@telefoonnummer/e-mailadres@>. Of kijk op <@url_website@> welke hulp of begeleiding u kunt krijgen.

Heeft u vragen?

<@Eigen tekst gemeente of:

Neem dan gerust contact op met <@ons/naam_contactpersoon@>. Dat kan op werkdagen van <@tijd_tot_tijd_@> uur via telefoonnummer <@telefoonnummer@>. Houd uw Burgerservicenummer (BSN) <@of persoonsnummer@> bij de hand, dan kunnen wij u sneller helpen.

U kunt ook een e-mail sturen naar <@e-mailadres@>.@>

Met vriendelijke groet,
namens de gemeente,

Naam
Functie

Modeltekst 4: Antwoordkaart om contact op te nemen

Deze tekst kan als antwoordkaart bij brief 2 en 3 of in plaats van brief 3.

<@U ontvangt deze brief/kaart omdat u misschien extra geld kunt krijgen van de gemeente.@>

Wilt u advies over huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget of andere regelingen voor mensen met een laag inkomen? Neem dan contact op met

<@de_Sociaal_Raadsliden/de_gemeente/variabel@>.

Bel of stuur een appbericht naar <@telefoonnummer@> of mail naar <@mailadres@>.

Zet in dit app- of mailbericht <@toelichting_gegevens@>.

Wilt u liever dat een medewerker van <@de_Sociaal_Raadsliden/de_gemeente/variabel@> contact opneemt met u? Geef dat dan hieronder aan.

0 Ja, ik wil graag dat een medewerker van <@de_Sociaal_Raadsliden/de_gemeente/variabel@> contact met mij opneemt:

Naam:

Telefoonnummer:

e-mailadres:

U kunt deze antwoordkaart:

- afgeven bij de balie van <@loket/stadhuis/wijkcentrum@>, <@adres@>; of
- in een dichte envelop opsturen naar: <@de_Sociaal_Raadsliden/de_gemeente/variabel@> <@antwoordnummer@> (geen postzegel nodig).

Beschikking 5: Toekenning periodieke bijzondere bijstand als aanvulling op huur en zorgpremie

Onderwerp: Toekenning bijzondere bijstand voor huur en/of zorgpremie

Beste <@namen@>,

U heeft op <@datum_aanvraag@> bijzondere bijstand aangevraagd als aanvulling op uw inkomen.

In deze brief leest u ons besluit.

Wat hebben we besloten?

U krijgt bijzondere bijstand. Hiermee vullen we uw inkomen tijdelijk aan. U ontvangt op dit moment minder huurtoeslag en/of zorgtoeslag dan u nodig heeft. De bijzondere bijstand is bedoeld om uw huur en/of de zorgpremie te kunnen betalen.

Hoeveel bijzondere bijstand krijgt u?

Het bedrag is € <@bedrag_bijstand@> per maand.

U ontvangt de bijzondere bijstand vanaf <@datum_begin_uitkering@> tot en met december 2024 en zolang uw situatie <@in_deze_periode@> hetzelfde blijft.

Waarom krijgt u bijzondere bijstand?

U ontvangt inkomsten uit een uitkering <@en_werk@> <@en_een_aanvullende_bijstandsuitkering@>. Daarnaast ontvangt u huurtoeslag en/of zorgtoeslag. U zou hiermee in totaal een inkomen moeten hebben op het bestaansminimum. Dat is het minimale bedrag dat nodig is om van te kunnen leven. We hebben dit <@samen_met_u@> uitgerekend en gezien dat u netto minder inkomen overhoudt dan dit bestaansminimum.

U ontvangt minder huurtoeslag en/of zorgtoeslag dan in uw situatie nodig is. Dat komt omdat de toeslagen met uw bruto inkomen worden berekend. Dat is hoger dan als u alleen een bijstandsuitkering zou krijgen. Bij een hoger bruto inkomen worden de toeslagen lager.

Dit te lage bedrag aan toeslag(en) kan op dit moment niet aangepast worden. Daarom vullen we uw inkomen tijdelijk aan met bijzondere bijstand voor uw huur en zorgpremie.

Wijzigingen doorgeven

Verandert er iets in uw situatie? Dan kan dat gevolgen hebben voor uw recht op bijzondere bijstand. Het is belangrijk dat u die informatie zo snel mogelijk aan ons doorgeeft. Dat is de inlichtingenplicht. We kijken dan of uw bijzondere bijstand aangepast moet worden.

Geef deze informatie binnen 5 werkdagen aan ons door:

- U vindt betaald werk.
- U krijgt vermogen (een erfenis, een schenking of een prijs die u heeft gewonnen).
- U gaat een opleiding volgen of stopt hiermee.
- U gaat als zelfstandige (zzp-er) werken.
- <@Uw inwonende kind van 27 jaar of ouder gaat studeren of stopt juist met zijn of haar opleiding.@>
- <@Uw inwonend kind gaat veel meer of minder verdienen, bijvoorbeeld door in loondienst te gaan werken of juist te stoppen met werken.@>
- <@U krijgt een nieuwe huisgenoot van 27 jaar of ouder, of uw huisgenoot vertrekt juist.@>

Hoe geeft u wijzigingen door?

Wijzigingen kunt u doorgeven op de volgende manier:

<@hoe_wijzigingen_doorgeven@>

<@Stuurt u bewijsstukken mee? Stuur dan alleen kopieën op en houd de originelen zelf.@>

Heeft u vragen?

<@Eigen tekst gemeente of:

Neem dan gerust contact op met <@ons/naam_contactpersoon@>. Dat kan op werkdagen van

<@tijd_tot_tijd_@> uur via telefoonnummer <@telefoonnummer@>. Houd uw Burgerservicenummer (BSN) <@of persoonsnummer@> bij de hand, dan kunnen wij u sneller helpen.

U kunt ook een e-mail sturen naar <@e-mailadres@>.@>

Bent u het niet eens met dit besluit?

<@Eigen tekst gemeente of:

Bel ons dan om dit met ons te bespreken. Komen we er niet uit?@> Stuur ons dan een bezwaarschrift. Dat is een brief waarin u zo duidelijk mogelijk beschrijft waarom u het niet eens bent met ons besluit.

<@In_de_bijlage/Op_onze_website_url@> leest u hoe u dit kunt doen.

Stuur het bezwaarschrift binnen 6 weken na de datum bovenaan de brief. Als u het bezwaarschrift later verstuurt, nemen wij het niet meer in behandeling.@>

Met vriendelijke groet,
namens de gemeente,

Naam
Functie

Juridisch kader

- Participatiewet
met name artikel 17 en 35 Participatiewet.
- Algemene wet bestuursrecht
met name artikel 6:5

Beschikking 6: Toekenning eenmalig bijzondere bijstand voor vergoeding van de terugvordering toeslagen en compensatie tekort

Onderwerp: Toekenning eenmalige bijzondere bijstand voor terugbetaling toeslag <@en_aanvulling_tekort@>

Beste <@namen@>,

U heeft op <@datum_aanvraag@> bijzondere bijstand aangevraagd als vergoeding voor het bedrag dat u aan huurtoeslag en/of zorgtoeslag <@2022 en/of 2023@> <@moest/moet@> terugbetalen

<@en_als_aanvulling_voor_het_tekort_aan_inkomen_in_2023_en/of_2024@>.

In deze brief leest u ons besluit.

Wat hebben we besloten?

U krijgt bijzondere bijstand voor <@een_deel_van@> de terugbetaling van de huurtoeslag en/of zorgtoeslag <@2022/2023@>. <@Daarbij geven we u ook een aanvulling op uw inkomen voor 2023/2024.@>

Hoeveel bijzondere bijstand krijgt u?

Het bedrag aan bijzondere bijstand is <@in_totaal@> € <@bedrag_bijstand@>.

<@U krijgt € <@bedrag_vergoeding_terugbetaling_2022@> als vergoeding voor <@het_deel_van@> de terugbetaling van de toeslag over 2022 en € <@bedrag_vergoeding_terugbetaling_2023@> als vergoeding voor <@het_deel_van@> de terugbetaling over 2023.@> <@De aanvulling op het tekort aan inkomen in <@2023/2024@> is € <@bedrag_compensatie_tekort_2023/2024@>.

U ontvangt dit bedrag op <@datum_betaalbaarstelling@> op de door u opgegeven bankrekening.

Waarom krijgt u bijzondere bijstand?

U krijgt dit bedrag omdat u voor <@2023/2024@> minder huurtoeslag en/of zorgtoeslag overhoudt dan de bedoeling is. U ontvangt inkomsten uit uitkering <@en_werk@> <@en_een_aanvullende_bijstandsuitkering@>. Daarnaast ontvangt u huurtoeslag en/of zorgtoeslag. U zou hiermee in totaal voor een inkomen moeten hebben op het bestaansminimum. Dat is het minimale bedrag dat nodig is om van te kunnen leven.

U <@moest/moet@> voor <@2022/2023@> een deel van de huurtoeslag en/of zorgtoeslag terugbetalen. Dat komt omdat de toeslagen met uw bruto inkomen worden berekend. Dat is hoger dan als u alleen een bijstandsuitkering zou krijgen. Bij een hoger bruto inkomen worden de toeslagen lager.

We hebben <@samen_met_u@> uitgerekend hoeveel toeslag u had moeten overhouden om op het bestaansminimum uit te komen. Door de terugbetaling houdt u minder over. Het verschil tussen deze bedragen krijgt u nu in de vorm van bijzondere bijstand. Dit is een vergoeding voor de terugbetaling van de toeslagen <@en_een_aanvulling_op_het_tekort_aan_inkomen_in_2023_en_2024.@>

Heeft u vragen?

<@Eigen tekst gemeente of:

Neem dan gerust contact op met <@ons/naam_contactpersoon@>. Dat kan op werkdagen van

<@tijd_tot_tijd_@> uur via telefoonnummer <@telefoonnummer@>. Houd uw Burgerservicenummer (BSN) <@of persoonsnummer@> bij de hand, dan kunnen wij u sneller helpen.

U kunt ook een e-mail sturen naar <@e-mailadres@>.@>

Bent u het niet eens met dit besluit?

<@Eigen tekst gemeente of:

Bel ons dan om dit met ons te bespreken. Komen we er niet uit?@> Stuur ons dan een bezwaarschrift. Dat is een brief waarin u zo duidelijk mogelijk beschrijft waarom u het niet eens bent met ons besluit.

<@In_de_bijlage/Op_onze_website_url@> leest u hoe u dit kunt doen.

Stuur het bezwaarschrift binnen 6 weken na de datum bovenaan de brief. Als u het bezwaarschrift later verstuurt, nemen wij het niet meer in behandeling.@>

Met vriendelijke groet,
namens de gemeente,

Naam
Functie

Juridisch kader

- Participatiewet
met name artikel 17 en 35 Participatiewet.
- Algemene wet bestuursrecht

Colofon

Deze handreiking is geschreven door Stimulansz in opdracht van en in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Auteurs

Kris Park, Annemieke Wildenburg

Meelezers

Ministerie van SZW, VNG, Ministerie van Financiën, Dienst Toeslagen, Belastingdienst, VNG, Divosa, LOSR, LCR, de gemeenten Nijmegen, Alphen aan den Rijn, Rotterdam en Amsterdam.

Eindredactie

Stimulansz

Stimulansz

info@stimulansz.nl

030 298 2800

www.stimulansz.nl

Over Stimulansz

Stimulansz is kennis- en adviespartner van gemeenten en levert praktische oplossingen die écht werken. We vertalen de theorie van wet- en regelgeving naar de werkvloer, waarbij we laten zien dat er meer mogelijk is in de regelgeving dan vaak wordt gedacht.

We adviseren en trainen beleidsmedewerkers, klantmanagers en andere professionals en doen dat met veel enthousiasme en betrokkenheid en vanuit een grote kennis van de praktijk. En we helpen mee aan het verbeteren van de bedrijfsvoering van uw organisatie.

Zo zit Stimulansz in het hart van alle werkprocessen met als doel de dienstverlening van gemeenten in het sociaal domein beter, en daarmee het leven van mensen die afhankelijk zijn van die dienstverlening, een stuk makkelijker te maken.

Benieuwd wat Stimulansz nog meer te bieden heeft?

Ga naar www.stimulansz.nl voor meer trainingen, kennis en advies.

Volg ons ook op social media:

